

*Bureau Advies Research Training
voor non-profit en overheid*

Bezoekers van woord en beeld
*eindrapport over een onderzoek naar
het publieksbereik van amateurkunstuitingen
in de disciplines schrijven, beeldende kunst,
en fotografie*

Juli 2012
Margreet Windhorst
Peter van der Zant

Samenvatting en conclusies

Kunstfactor vroeg aan Bureau ART een onderzoek te doen naar het publieksbereik van amateurkunstuitingen in de disciplines die niet tot de podiumkunsten worden gerekend: beeldende kunst, fotografie en schrijven. Kunstfactor wilde weten via welke en hoeveel kanalen en 'podia' deze kunstuitingen worden getoond en door hoeveel mensen ze worden bezocht of bekeken. Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in en beleidsmatige aandacht te vragen voor het bezoek aan amateurkunstuitingen in deze disciplines bij overheden en andere organisaties.

Het onderzoek werd begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit: Hans Heimans (senior beleidsmedewerker onderzoek bij Kunstfactor), Lotte Volz (beleidsmedewerker Kunstfactor), Anneke Mengerink (adviseur beeldende kunst en fotografie Kunstfactor) en Andries van den Broek (senior wetenschappelijk medewerker Sociaal Cultureel Planbureau).

In overleg met Kunstfactor en na uitgebreide gesprekken met medewerkers van Kunstfactor stelde Bureau ART een vragenlijst op (zie bijlage). Deze vragenlijst werd online afgenomen bij een groep van 2.000 Nederlanders. Uit het onderzoek kunnen de volgende algemene conclusies worden getrokken.

Algemene conclusies

67% van de respondenten heeft in de periode januari tot mei 2012 uitingen van amateurkunst gezien in de disciplines beeldende kunst, fotografie en/ of schrijven; 56% zag beeldende kunst van amateurs, 45% zag (ook) foto's van amateurs en 20% las of hoorde (ook) verhalen en gedichten van amateurs. De meeste respondenten zagen in de betreffende periode meerdere malen, soms zelfs wekelijks of dagelijks, beeldende kunst, foto's of verhalen en gedichten van amateurs.

Voor het publieksbereik van beeldende kunst van amateurs zijn (openbare) gebouwen zoals wachtkamers, ziekenhuizen, bibliotheken en kunstencentra en de openbare ruimte heel belangrijk. Voor het publieksbereik van fotografie en schrijven scoort internet het hoogst.

Zowel bij de beeldende kunst als bij fotografie en schrijven zegt ruim driekwart van de respondenten zeker te weten dat het volgens hen om amateurkunst ging. Zij voeren daarvoor over het algemeen steekhoudende argumenten aan: zij kenden de maker persoonlijk of wisten wie het was, zij hadden begeleidende informatie bij het kunstwerk gelezen of leidden het af uit de plaats (of website) waar de kunst werd geëxposeerd of gepubliceerd. Bij poëzie en proza durven sommige respondenten - in tegenstelling tot beeldende kunst en fotografie - ook een kwaliteitsoordeel te geven ter argumentatie dat het om werk van amateurs ging.

Mensen die zelf geen kunstzinnige hobby's hebben, zien minder vaak beeldende kunst van amateurs, foto's van amateurfotografen en gedichten of verhalen van amateurschrijvers dan mensen die zelf ook kunstzinnige hobby's hebben. Dit verband geldt nog sterker als mensen zelf beeldende kunst maken, verhalen en gedichten schrijven of fotografie als hobby hebben. Van de mensen die zelf beeldende kunst maken heeft 85% het afgelopen jaar het werk van andere amateur beeldend kunstenaars gezien. Van de mensen die fotografie als hobby hebben heeft 66% foto's van andere amateurfotografen gezien. Van de mensen die schrijven als hobby hebben, heeft 58% verhalen of gedichten van andere amateurschrijvers gelezen of gehoord.

Bij beeldende kunst en vooral bij poëzie en proza zien vrouwen vaker uitingen van amateurkunst dan mannen. Bij fotografie is dat omgekeerd; mannen zien gemiddeld iets vaker foto's van amateurfotografen dan vrouwen. De verschillen worden bij beeldende kunst en fotografie volledig verklaard door het feit dat vrouwen vaker zelf beeldende kunst beoefenen, terwijl mannen vaker dan vrouwen fotografie als hobby hebben (uit de vorige alinea werd reeds duidelijk dat mensen veel vaker beeldende kunst, foto's respectievelijk verhalen en gedichten zien als ze zelf de betreffende kunstdiscipline als amateur beoefenen).

Het onderzoek bevestigt het vermoeden dat jongeren veel eerder amateurkunstuitingen op internet zien dan ouderen.

Er blijkt uit het onderzoek bovendien een verschil tussen het zien van (amateur)kunstuitingen en het bewust waarnemen daarvan. Zo blijken mensen die zelf beeldende kunst maken veel vaker (bijna twee maal zoveel) beeldende kunst van amateurs te hebben waargenomen in de openbare ruimte dan mensen die zelf geen beeldende kunst maken. Het is onwaarschijnlijk dat mensen die zelf beeldende kunst maken zich twee maal zo vaak in de openbare ruimte bevinden dan mensen die geen beeldende kunst maken. De verklaring moet liggen in het bewust waarnemen (en onthouden) van de kunst, waar anderen er aan voorbij gaan. Een vergelijkbaar beeld zien we bij fotografie. Mensen die zelf foto's of films als hobby maken, blijken meer dan twee maal zo vaak foto's in de openbare ruimte te hebben gezien als mensen die zelf geen foto's of films als hobby maken.

Naast deze algemene conclusies kunnen we per discipline (beeldende kunst, fotografie, schrijven) het volgende beeld van de onderzoeksuitkomsten schetsen.

Het publieksbereik van beeldende kunst van amateurs

De respondenten die beeldende kunst van amateurs bekeken, zagen deze in de openbare ruimte (27%), in een gebouw (26%), bij iemand thuis (21%), in een tijdschrift (13%) of op internet (15%). Het gebouw waar men de beeldende kunst zag, was vaak een ziekenhuis, een bibliotheek, een wachtkamer of een kunstencentrum/ cultureel centrum; in bijna de helft van de gevallen zag men in 2012 drie maal of vaker beeldende kunst van amateurs in deze gebouwen.

Van de mensen die beeldende kunst van amateurs in de openbare ruimte hebben gezien, heeft bijna tweederde dat 1 of 2 maal in de periode januari – mei 2012 gezien, een derde drie maal of vaker.

Van de websites waar men beeldende kunst van amateurs heeft gezien, wordt de website van de amateurkunstenaar zelf het meest genoemd. Andere veelgenoemde websites zijn Etsy.com, de websites van amateurkunstverenigingen, Kunstzinnig.nl, Deviantart.com en Denationalekunstbank.nl. Meer dan de helft van de mensen die beeldende kunst van amateurs op internet heeft gezien, heeft dat 1 of 2 maal gezien; 28% heeft dat maandelijks gezien, 17% zelfs wekelijks of dagelijks.

De meeste mensen die beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift hebben gezien, kunnen zich niet meer herinneren in welk tijdschrift dat was. Degenen die zich het wel kunnen herinneren, noemen Atelier Magazine, Quilt&Zo, Textiel Plus en bladen als Libelle en Flair. Ruim driekwart heeft in de periode januari – mei 2012 1 of 2 maal beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift gezien.

Bijna de helft van degenen die in 2012 beeldende kunst van amateurs hadden gezien, zag deze kunst alleen toevallig. Degenen die de beeldende kunst bewust opzochten waren meestal over de aanwezigheid geïnformeerd door de maker zelf of door vrienden, familie of kennissen.

Het publieksbereik van foto's van amateurfotografen

De respondenten zagen foto's van amateurfotografen vooral op internet (18%) en voorts in een gebouw (13%), bij iemand thuis (12%), in de openbare ruimte (12%) of in een tijdschrift (7%). Het gebouw waar men de foto's zag, was vaak een ziekenhuis, een buurthuis of wijkcentrum, een bibliotheek, een wachtkamer of een gemeente- of provinciehuis. Van de mensen die het afgelopen jaar foto's van amateurs in een gebouw hebben gezien, heeft zo'n tweederde dat 1 of 2 maal in 2012 gezien, een derde drie maal of vaker.

Van de mensen die het afgelopen jaar foto's van amateurs in de openbare ruimte hebben gezien, heeft bijna driekwart (71%) dat 1 of 2 maal in 2012 gezien, 29% drie maal of vaker.

Van de websites waar men foto's van amateurfotografen heeft gezien, wordt naast Facebook de eigen website van de amateurfotograaf het meest genoemd; andere websites zijn Flickr, de website van fotocclubs, Zoom.nl, Instagram, Deviantart.com en Pinterest. Bijna de helft van de mensen die foto's van amateurfotografen heeft op websites heeft gezien, heeft dat maandelijks, wekelijks of zelfs dagelijks gezien.

Foto's van amateurfotografen ziet men in de tijdschriften Fotografie en Zoom Magazine, maar ook andere tijdschriften, zoals Digifoto Magazine, Op Weg, Vogel en natuur, Plus Magazine, National Geographic en Reizen, of in de krant. Doorgaans heeft men in de periode januari – mei 2012 1 of 2 maal dit jaar foto's van amateurfotografen in een tijdschrift gezien.

Men zag de foto's van amateurfotografen meestal toevallig. Degenen die de foto's bewust opzochten, waren met name door de fotograaf zelf geïnformeerd over de aanwezigheid van de foto's.

Het publieksbereik van verhalen en gedichten van amateurschrijvers

De respondenten die verhalen en gedichten van amateurs lezen of hoorden, zagen deze vooral op internet (8%) of in een tijdschrift, dagblad of krant (7%). Ook hoorden veel mensen gedichten van amateurs tijdens de 4 mei herdenking, bij begrafenissen of op de radio.

Websites waar men gedichten en/ of verhalen van amateurschrijvers heeft gelezen, zijn meestal de website of het blog van de amateurschrijver zelf. Andere websites zijn Schrijvers Online, Trouw Schrijf!, Gedichtenbundel.nl, wattpad.com en een literair blog als Contrabas. Ruim de helft heeft maandelijks, wekelijks of zelfs dagelijks verhalen en/ of gedichten van amateurs op internet gelezen.

Naast de krant lezen mensen verhalen en gedichten van amateurs in bladen als Meander Magazine, tijdschrift Schrijven, blad van de ANBO, Libelle, Margriet en Flair en het blad van de kerk.

Vaak kwam men toevallig in aanraking met de verhalen of gedichten. Degenen die de verhalen en/ of gedichten bewust opzochten, waren meestal door de schrijver zelf geïnformeerd over het bestaan van de verhalen of gedichten.

Kanttekeningen bij de uitkomsten

Het onderzoek toont aan dat het publieksbereik van beeldende kunst, foto's en verhalen en gedichten van amateurs zeer groot is. De genoemde percentages mogen echter slechts als *indicatief* worden beschouwd voor het bereik van amateurkunst in de disciplines beeldende kunst, fotografie of schrijven. Dit heeft de volgende redenen.

1. Het is, ook voor deskundigen, lastig om een duidelijke grens te trekken tussen amateurkunst en professionele kunstbeoefening. Gaat het om de kwaliteit van het kunstwerk (en wat zijn dan de criteria?) of om de mate waarin de maker van kunstproductie kan leven? Zelfs als de grens duidelijk te trekken zou zijn, blijft het voor de doorsnee burger moeilijk om op grond van het aanschouwen van een schilderij of foto of het lezen van een gedicht te beslissen of het al dan niet werk van een amateur betreft. In het onderzoek is getracht door enkele gerichte vragen inzicht te krijgen in de kans dat de kunst inderdaad van amateurs was. Zo werd aan de respondenten gevraagd hoe zeker zij ervan waren dat het amateurkunst betrof. Zowel bij de beeldende kunst als bij fotografie en schrijven gaf ruim driekwart van de respondenten met goede argumenten aan, dat men dat zeker wist. Tegelijkertijd geeft zo'n 20% van de respondenten eerlijk aan, dat zij twijfelen of het inderdaad werk van amateurkunstenaars betrof.
2. Het blijft de vraag wanneer een verhaal, een gedicht of foto door burgers als (amateur)kunstuiting wordt gezien en niet als gewoon reisverhaal, een gedichtje voor Moederdag of een vakantiekiekje. In het onderzoek is getracht in de vraagstelling en de toelichting op de vragen zo goed mogelijk te omschrijven wat onder een amateurkunstuiting moet worden verstaan. Toch blijft ook deze afbakening arbitrair. Vermoedelijk hanteren mensen in de praktijk veel striktere grenzen bij de vraag of iets (amateur)kunst is dan beleidsmakers of deskundigen. Dat geldt met name bij fotografie; foto's worden niet zo snel als uiting van amateurkunst gezien.
3. Het onderzoek vond plaats in mei 2012. De respondenten werd gevraagd of zij *dit jaar* uitingen van amateurkunst hadden gezien of gehoord. Dat betekent dat het om publieksbereik in een periode van 4,5 maand ging, namelijk van januari tot medio mei 2012. Er werd bewust voor een dergelijke periode van enkele maanden gekozen. De 4,5 maand was het resultaat van het zoeken naar een balans tussen het meten van fysiek bezoek en digitaal bezoek. Voor fysiek bezoek aan gebouwen e.d. was wellicht een periode van twaalf maanden meer geëigend geweest, terwijl voor digitaal bezoek juist een kortere periode gewenst was geweest (bijvoorbeeld een maand). Het is moeilijk om de uitkomsten van publieksbereik over 4,5 maand te vertalen naar een heel jaar. Het publieksbereik (en met name het fysieke bereik in openbare ruimte of in gebouwen) zal over een heel jaar gemeten groter zijn dan in 4,5 maanden, maar *hoeveel groter* weten we niet.

4. Voor het onderzoek hebben we gebruik gemaakt van het grootste Internetpanel van Nederland. Aan een representatieve steekproef van 3.487 van deze panelleden in de leeftijd van 18 jaar en ouder werd verzocht de vragenlijst in te vullen. Uiteindelijk vulden ruim 2.000 panelleden de vragenlijst in. Op grond van een aantal objectieve criteria kunnen we concluderen dat deze groep waarschijnlijk een goed beeld geeft van de Nederlandse bevolking. Desondanks is het mogelijk dat er verschillen zijn tussen het publieksbereik van amateurkunst bij de panelleden enerzijds en het publieksbereik van amateurkunst bij de Nederlandse bevolking als totaal anderzijds.
5. Mensen die zelf amateurkunst beoefenen blijken veel meer amateurkunst te zien dan andere mensen. Ook op plekken waar mensen toevallig komen (de openbare ruimte, een wachtkamer) zien mensen die zelf amateurkunst beoefenen veel meer kunst dan mensen die geen creatieve hobby's hebben. De uitkomsten van dit onderzoek geven dus een indicatie dat veel mensen meer kunst zien dan ze bewust waarnemen (en onthouden).

De genoemde percentages mogen dus niet als absolute zekerheden worden gehanteerd. Wel blijkt uit het onderzoek onomstotelijk dat met beeldende kunst, foto's en verhalen/ gedichten van amateurs jaarlijks miljoenen Nederlanders worden bereikt.

Inhoudsopgave

	blz.
Samenvatting en conclusies	2
1. Inleiding	8
2. De opzet van het onderzoek	9
2.1 De keuze: aanbodzijde of vraagzijde?	
2.2 De afbakening: wat is amateurkunst?	
3. Het bereik van beeldende kunst van amateurkunstenaars	12
3.1 Hoe vaak zag men beeldende kunst?	
3.2 Was het inderdaad amateurkunst?	
4. Het bereik van foto's van amateurfotografen	20
4.1 Hoe vaak zag men foto's?	
4.2 Waren het inderdaad foto's van amateurfotografen?	
5. Het bereik van poëzie en proza van amateurschrijvers	27
5.1 Hoe vaak las of hoorde men poëzie en proza?	
5.2 Was het inderdaad poëzie of proza van amateurschrijvers?	
6. Een nadere analyse van de uitkomsten	34
6.1 Algemene conclusies	
6.2 Jongeren zien meer amateurkunst via internet	
6.3 De invloed van het zelf amateurkunstenaar zijn	
6.4 Mannen zien soms andere dingen dan vrouwen	
6.5 Je ziet meer dan je denkt	
7. Enkele kanttekeningen bij de uitkomsten	38

Bijlage: Vragenlijst

1. Inleiding

In de eerste helft van 2011 liet Kunstfactor in samenwerking met het Fonds voor Cultuurparticipatie een onderzoek uitvoeren naar het bezoek aan amateurpodiumkunsten. Dit onderzoek leverde gegevens op over podia en bezoek aan de amateurpodiumkunsten. Op basis van het onderzoeksrapport bracht Kunstfactor een brochure uit met de belangrijkste conclusies.

In 2012 vroeg Kunstfactor aan Bureau ART een onderzoek te doen naar het publieksbereik van amateurkunstuitingen in de disciplines die *niet* tot de podiumkunsten worden gerekend: beeldende kunst, fotografie en schrijven. Kunstfactor wilde weten via welke en hoeveel kanalen en 'podia' deze kunstuitingen worden getoond en door hoeveel mensen ze worden bezocht of bekeken. Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in en beleidsmatige aandacht te vragen voor het bezoek aan amateurkunstuitingen in deze disciplines bij overheden en andere organisaties.

Het onderzoek werd begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit: Hans Heimans (senior beleidsmedewerker onderzoek bij Kunstfactor), Lotte Volz (beleidsmedewerker Kunstfactor), Anneke Mengerink (adviseur beeldende kunst en fotografie Kunstfactor) en Andries van den Broek (senior wetenschappelijk medewerker Sociaal Cultureel Planbureau).

In dit rapport wordt verslag van het onderzoek. Eerst wordt ingegaan op de opzet van het onderzoek (hoofdstuk 2). Daarna worden per discipline de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek gepresenteerd; hoofdstuk 3 handelt over beeldende kunst, hoofdstuk 4 over fotografie en hoofdstuk 5 over schrijven. In hoofdstuk 6 worden enkele algemene conclusies op basis van het onderzoek getrokken. Hoofdstuk 7 plaatst enkele kanttekeningen bij de resultaten. In de bijlage is de vragenlijst opgenomen die voor het onderzoek werd gebruikt.

2. Onderzoek via de vraagzijde of de aanbodzijde?

In dit hoofdstuk wordt de opzet van het onderzoek globaal besproken. We lichten toe waarom we hebben gekozen voor een onderzoek bij een internetpanel (par. 2.1) en hoe het begrip amateurkunst werd afgebakend (par. 2.2).

2.1 De keuze: aanbodzijde of vraagzijde?

Het door Kunstfactor gevraagde onderzoek kon op twee manieren worden uitgevoerd: via een telling bij de plaatsen waarop kunst (beeldende kunst, foto's, proza of poëzie van amateurs) wordt gepubliceerd of geëxposeerd (de *aanbodzijde*) of via een onderzoek bij (een representatieve groep) van inwoners van Nederland in hun rol van consumenten van amateurkunst (de *vraagzijde*).

Bij een keuze voor de aanbodzijde zou er een onderzoek moeten worden uitgevoerd, vergelijkbaar met het onderzoek dat Kunstfactor begin 2011 liet doen naar het bezoek aan podiumkunsten in de amateursector. Dat wil zeggen een onderzoek bestaande uit:

- a. Een inventarisatie van 'podia' die amateurkunstuitingen aanbieden (in dit geval in de disciplines beeldende kunst, fotografie en schrijven). Dat konden zowel fysieke podia zijn als digitale podia zoals websites e.d., want zeker voor fotografie en schrijven zijn digitale podia tegenwoordig zeer belangrijk (maar ook in de beeldende kunsten wordt meer en meer gebruik gemaakt van digitale podia). Fysieke podia worden zowel geboden door culturele instellingen (centra voor de kunsten, amateurkunstverenigingen e.d.) als door publieke instellingen (bibliotheken, ziekenhuizen, gemeentehuizen, zorgcentra e.d.). Maar ook (papieren) tijdschriften, kranten en plekken in de openbare ruimte kunnen tot de fysieke podia worden gerekend.
- b. Vervolgens een analyse van de bezoekersaantallen van al deze podia (of een ruime, representatieve steekproef daaruit).

Een dergelijk onderzoek via de aanbodzijde zou zeer tijdrovend zijn. Het gaat immers om duizenden 'podia', zeker als men alle digitale podia meetelt. Het zou maanden kosten om alleen al een inventarisatie van alle podia te maken en deze zou altijd onvolledig blijven. Van veel van deze 'podia' worden waarschijnlijk geen bezoekersaantallen geregistreerd omdat er – anders dan bij de podiumkunsten – meestal geen betalende bezoekers zijn (bijvoorbeeld een gemeentehuis waar schilderijen worden geëxposeerd of een wachtkamer met foto's aan de wanden). Bovendien zou men, net als bij het onderzoek naar de podiumkunsten, hooguit inzicht krijgen in het aantal *bezoeken*, niet in het aantal *bezoekers*; men weet immers niet hoeveel unieke Nederlanders bezoeken brengen aan (fysieke of digitale) podia voor amateurkunst.

Daarom werd in overleg met Kunstfactor gekozen voor een onderzoek via de vraagzijde. Daarvoor werd door Bureau ART samengewerkt met bureau NoTies, dat het grootste Internetpanel van Nederland beheert. Dit panel bestaat uit meer dan 50.000 Nederlanders. Aan een representatieve steekproef van deze panelleden werd gevraagd hoe vaak zij amateurkunstuitingen in de disciplines beeldende kunst, fotografie en schrijven hadden bezocht en/of bekeken en op welke wijze (via welke fysieke of digitale podia) zij dit hadden gedaan. Er werden 3.487 uitnodigingen gestuurd naar een representatieve steekproef uit dit panel; uiteindelijk vulden 2.010 respondenten de vragenlijst volledig in. Het betrof 1.022 vrouwen en 988 mannen, in de leeftijd van 18 jaar en ouder.

2.b De afbakening: wat is amateurkunst?

Voordeel van deze aanpak was dat het onderzoek snel en efficiënt kon worden uitgevoerd en er geen tijdrovende inventarisatie van podia en bezoekersaantallen hoefde te worden gemaakt. Een bijkomend voordeel was dat de onderzoekers over allerlei achtergrondkenmerken van de respondenten konden beschikken, zoals leeftijd, geslacht en het al dan niet zelf beoefenen van amateurkunst. Deze achtergrondkenmerken konden worden gerelateerd aan de antwoorden op de vragen, zodat kon worden nagegaan of bijvoorbeeld met amateurkunst meer vrouwen dan mannen worden bereikt of dat leeftijd een bepalende factor is bij het publieksbereik van amateurkunst via internet.

Toch was ook deze aanpak niet zonder problemen. Een belangrijk aandachtspunt betrof de afbakening van het begrip amateurkunst in het onderzoek. Ten eerste is het, ook voor deskundigen, lastig om een duidelijke grens te trekken tussen amateurkunst en professionele kunstbeoefening. Gaat het om de kwaliteit van het kunstwerk (en wat zijn dan de criteria?) of om de mate waarin de maker van kunstproductie kan leven? Ten tweede: zelfs als de grens duidelijk te trekken zou zijn, blijft het voor de doorsnee burger moeilijk om op grond van het aanschouwen van een schilderij of foto of het lezen van een gedicht te beslissen of het al dan niet werk van een amateur betreft. Ten derde blijft het de vraag wanneer een verhaal, een gedicht of foto door burgers als (amateur) *kunstuiting* wordt gezien en niet gewoon als reisverhaal, een gedichtje voor Moederdag of een vakantiekiekje.

Over deze vragen werd uitvoering van gedachten gewisseld in de begeleidingscommissie van het onderzoek. Ook werden over deze dilemma's gesprekken gevoerd met zes medewerkers van Kunstfactor, die deskundig zijn in de diverse disciplines die werden onderzocht:

- Friederike Weisner (afdelingshoofd Beeldend, Nieuwe media en theater)
- AriJJan Verboon (adviseur Nieuwe media)
- Sienke de Rooij (adviseur Schrijven)
- Hanny Spierenburg (adviseur Textiel)
- David Tonnaer (adviseur Beeldend)
- Anneke Mengerink (adviseur Beeldende kunst en fotografie).

Op basis van deze gesprekken werd in de vraagstelling en de toelichting op de vragen zo goed mogelijk omschreven wat onder een amateurkunstuiting moet worden verstaan (zie bijlage).

Ook werden enkele gerichte vragen opgenomen om inzicht te krijgen in de kans dat de kunst waarover de respondent sprak inderdaad van amateurs was. Zo werd aan de respondent gevraagd hoe zeker deze ervan was dat het amateurkunst betrof en werd gevraagd daarvoor argumenten te geven. Ook werd gevraagd of de respondent de maker persoonlijk kende (immers, dan is de veronderstelling gerechtvaardigd dat de respondent goed kan inschatten of het een amateur of een professional betrof). Bovendien werden vragen gesteld over de context, zoals de plaats waar de respondent de kunst had gezien of de website waar de respondent de kunst had aangetroffen. Ook daaruit kan (in veel gevallen) worden afgeleid of het om amateurkunst of om professionele kunsten ging.

In de gesprekken met de medewerkers van Kunstfactor werd ook geïnventariseerd welke antwoordmogelijkheden voor de diverse disciplines moesten worden opgenomen, bijvoorbeeld de websites waarop veel amateurkunst wordt geëxposeerd of gepubliceerd, relevante tijdschriften op het gebied van beeldende kunst, fotografie en schrijven of voorbeelden van gebouwen en andere fysieke podia waar men de kunst zou kunnen aantreffen.

Een en ander resulteerde uiteindelijk in de vragenlijst die in de bijlage is opgenomen.

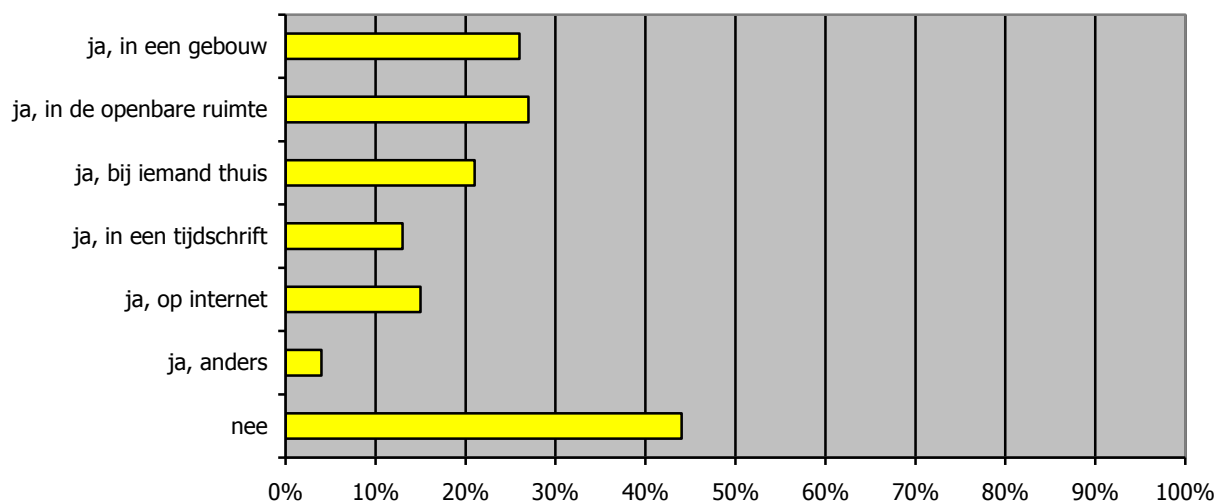
3. Het bereik van beeldende kunst van amateurkunstenaars

In dit hoofdstuk wordt het bereik van beeldende kunst van amateurkunstenaars beschreven. Eerst wordt de vraag beantwoord hoe vaak men deze beeldende kunst zag (par. 3.1). Daarna wordt gekeken naar de waarschijnlijkheid dat het inderdaad amateurkunst betrof (par. 3.2).

3.a Hoe vaak zag men beeldende kunst?

Van de respondenten heeft 56% dit jaar (dus in de periode januari tot mei 2012) beeldende kunst van amateurs gezien. Zij zagen dat in de openbare ruimte (27%), in een gebouw (26%), bij iemand thuis (21%), in een tijdschrift (13%) of op internet (15%)¹.

Grafiek 3.1: Heeft u dit jaar beeldende kunst van amateurs gezien?

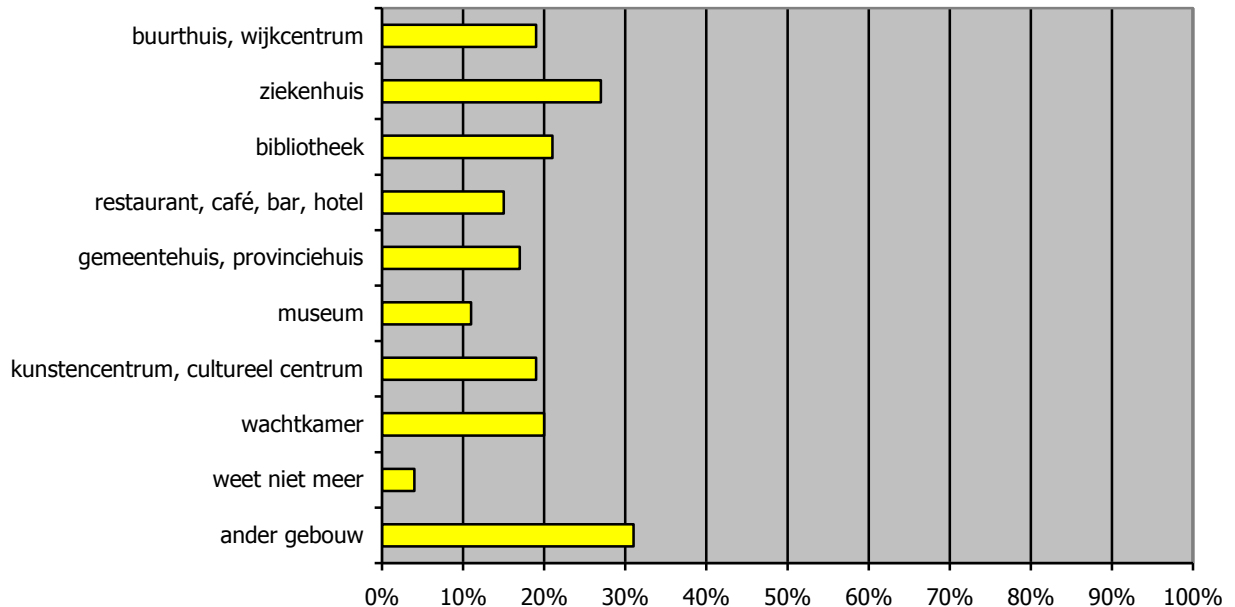
Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- Bij de creaclub
- In een beeldentuin
- Bij het Limburgfestival
- Bij open tuinen
- Mijn man schildert
- In de krant
- Op een braderie
- Op televisie
- Tijdens een fair
- In een werkplaats
- Op een kunstmarkt
- Op vakantie
- In het museum waar ik zelf werk.

¹ Voor deze en sommige andere grafieken in dit rapport geldt dat het totaal meer dan 100 procent kan zijn, omdat meerdere antwoorden mogelijk waren.

Het gebouw waar men de beeldende kunst zag, was vaak een ziekenhuis (27% van het totaal aantal respondenten dat beeldende kunst in een gebouw had gezien), een bibliotheek (21%), een wachtkamer (20%) of een kunstencentrum (19%) (grafiek 3.2).

Grafiek 3.2: Weet u nog wat voor gebouw?

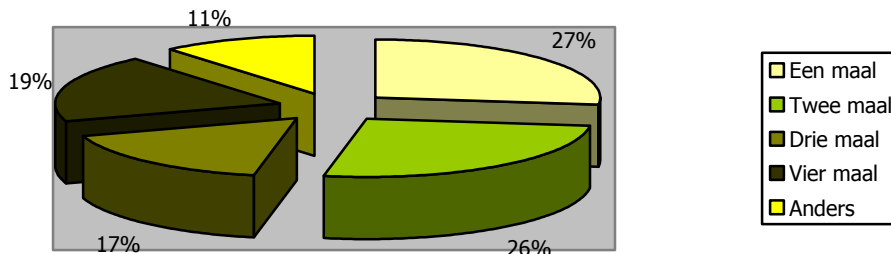

Als andere gebouwen worden o.a. genoemd:

- Bloedbank
- Bedrijfspan
- Atelier
- Dagcentrum
- Expositieruimte amateurkunstenaars
- Een schoolgebouw, een woonvorm voor gehandicapten
- Expositie in winkel
- Kantoor Rabobank
- Kantoor
- Kerkgebouw
- Op mijn werk
- Sportschool
- Tenniskantine
- Verpleegtehuis
- Verzorgingshuis
- Zorgcentrum
- Zwembad.

Van de mensen die in de periode januari – mei 2012 amateurkunst in een gebouw hebben gezien, heeft ruim de helft (53%) 1 of 2 maal beeldende kunst van amateurs in een gebouw gezien, 47% drie maal of vaker.

Grafiek 3.3: Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in een gebouw gezien?

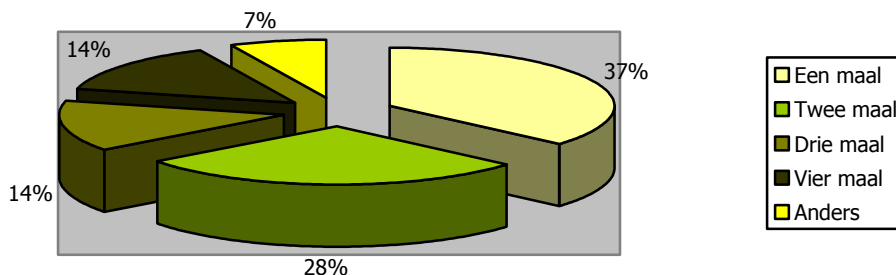

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- 5x
- 6x
- meer dan 10x
- 12x
- 20x
- 4x per week op mijn werk
- 5 dagen per week
- meerdere keren per week
- vele malen
- dagelijks op school
- elke werkdag
- bijna dagelijks.

Van de mensen die in januari – mei 2012 amateurkunst in de openbare ruimte hebben gezien, heeft bijna tweederde (64%) 1 of 2 maal beeldende kunst van amateurs in de openbare ruimte gezien, 36% drie maal of vaker.

Grafiek 3.4: Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in de openbare ruimte gezien?

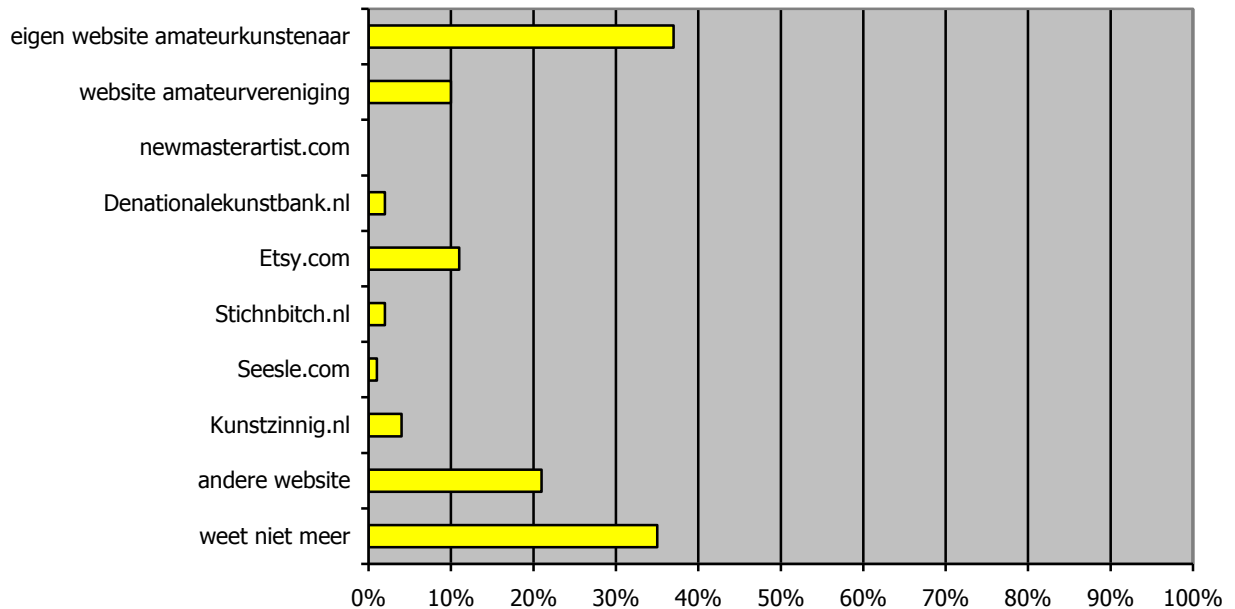

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- Dagelijks
- Elke keer als ik er langs loop
- Alle weken.

Van de websites waar men beeldende kunst van amateurs heeft gezien, wordt de website van de amateurkunstenaar zelf het meest genoemd; 37% van alle respondenten die beeldende kunst van amateurs op een website hebben gezien, noemt dit. Andere websites zijn Etsy.com (11%), de website van de amateurkunstvereniging (10%), Kunstzinnig.nl (4%) en Denationalekunstbank.nl (2%).

Grafiek 3.5: Weet u nog welke website?

De websites die bij 'anders' worden genoemd, zijn o.a.:

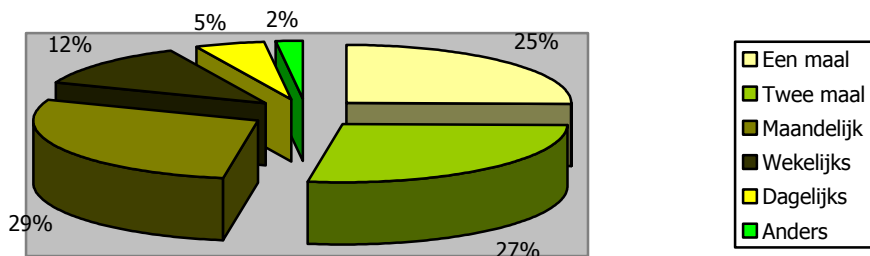
- Facebook
- Deviantart.com
- Google Art
- Verzamelblog van meerdere kunstenaars.
- Ybboh.nl
- Qwazt.nl
- Nu.nl

Nieuwe wegen naar het publiek

Er zijn talloze online platforms waar (amateur)kunstenaars hun beeldend werk kunnen tonen en waar ze ideeën en tips kunnen uitwisselen. Op kunstzinnig.nl hebben meer dan 1.600 mensen een profiel aangemaakt en zijn er meer dan 700 winkeltjes te vinden die amateurkunst of kunstenaarsbenodigdheden aanbieden. De internationale online community etsy.com werkt vanuit een duurzaamheidsideaal en propageert *hand made* artikelen. Het is een bonte verzameling van 'zelfmakers' die ook *in real life* bijeenkomsten en workshops organiseert. Etsy.com ondersteunt zowel het maken als het tonen en verkopen. Deviantart.com is de grootste wereldwijde kunstcommunity. Het platform telt maar liefst 22 miljoen geregistreerde kunstenaars en kunstliefhebbers en toont 226 miljoen werken online.

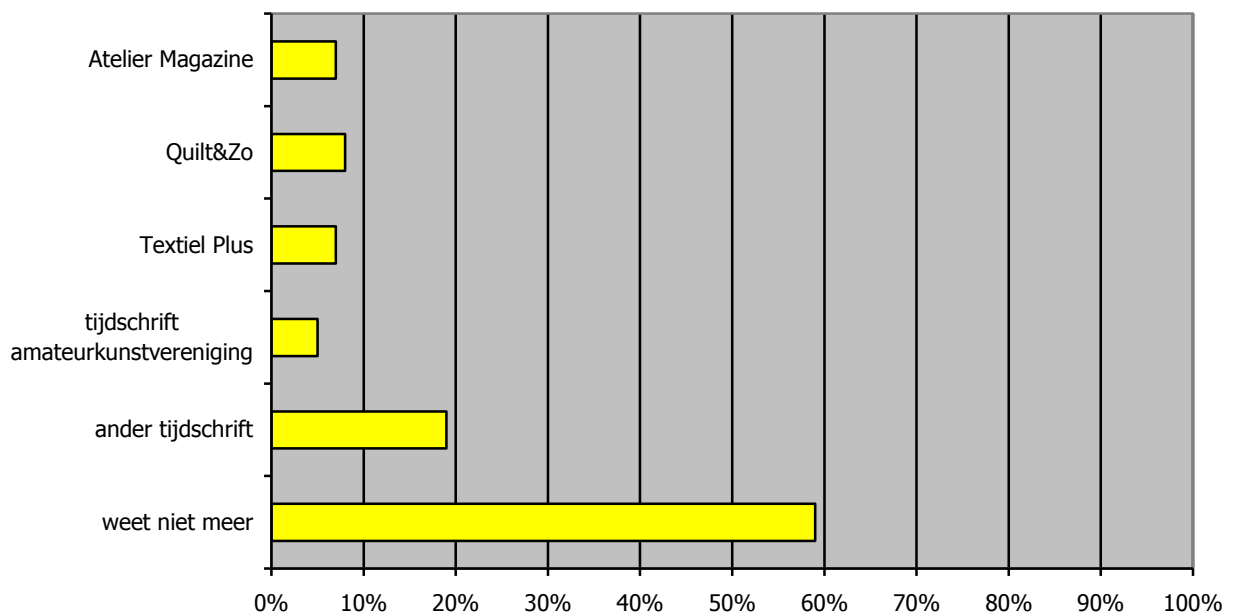
Meer dan de helft (52%) heeft in de periode januari – mei 2012 1 of 2 maal beeldende kunst van amateurs op internet gezien; 28% heeft dat maandelijks gezien, 17% zelfs wekelijks of dagelijks.

Grafiek 3.6: Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs op internet gezien?

De meeste mensen die beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift hebben gezien, kunnen zich niet meer herinneren in welk tijdschrift dat was.

Grafiek 3.7: Weet u nog welk tijdschrift?

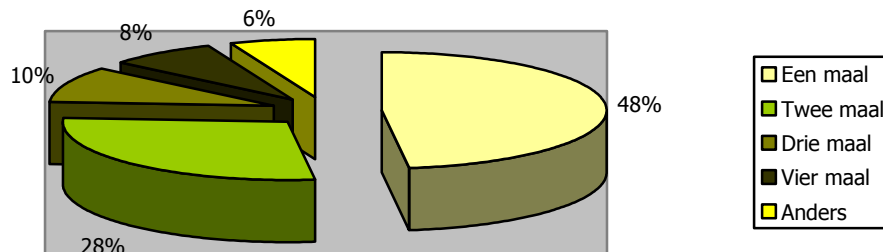

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- Art en Decoration
- Flair
- Libelle
- Palet
- Tableau en Craft Arts
- Vrouwen van Nu
- VT Wonen ('interview met mensen waarbij foto's hingen van muurschildering die zij hadden gemaakt')
- Simply Breien
- Volkskrant Magazine

Ruim driekwart (76%) heeft 1 of 2 maal dit jaar beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift gezien.

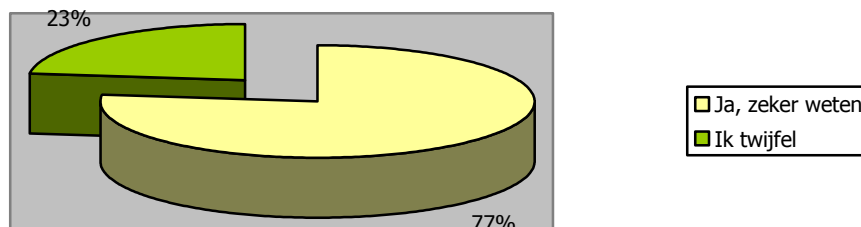
Grafiek 3.8: Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift gezien?

3.b Was het inderdaad amateurkunst?

Om te bepalen of het inderdaad om amateurkunst ging, werd allereerst aan de respondent gevraagd of men zeker wist of het om amateurkunst ging. Ruim driekwart (77%) zegt zeker te weten dat het beeldende kunst van amateurs was, en niet kunst van professionele beeldend kunstenaars; een kwart (23%) twijfelt (grafiek 3.9).

Grafiek 3.9: Weet u zeker dat het beeldende kunst van amateurs was?

Uit de antwoorden van degenen die zeggen zeker te weten dat het kunst van amateurs betrof, blijkt dat zij vaak steekhoudende argumenten aandragen. Veel genoemde argumenten zijn:

- Men kende de kunstenaars die het werk had gemaakt (bijv. 'mijn oma', 'een bekende', 'het is een buurman', 'van een dochter van een vriend' enz.)
- Het stond uitgelegd bij het kunstwerk (bijv. 'het stond duidelijk aangegeven' e.d.)
- Men had het op een website voor amateurkunstenaars gezien
- Het betrof een wedstrijd voor amateurkunstenaars
- Men wist het beroep van degene die de kunst had gemaakt ('het betrof iemand met een ander beroep' e.d.).

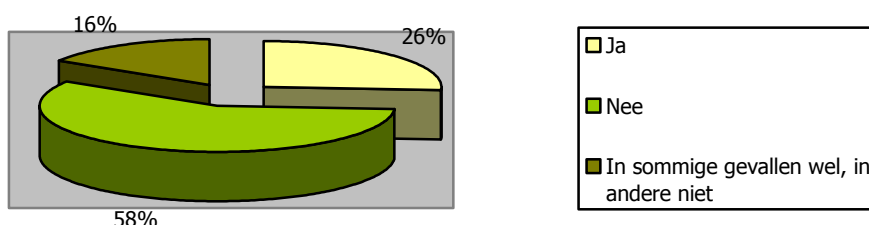
Het valt op, dat geen enkele respondent een kwaliteitscriterium hanteert bij het beoordelen van de vraag of het kunst van amateurs of van professionals is.

Ik heb beeldende kunst van amateurs gezien. Ik weet zeker dat het van amateurs was. Het betrof: graffiti (openbare ruimte), een schilderij dat bij vrienden hangt en door een vriend gemaakt is en breisels/ haaksels van mijn schoonmoeder welke worden gepresenteerd in de lokale kerk.

man, 23 jaar

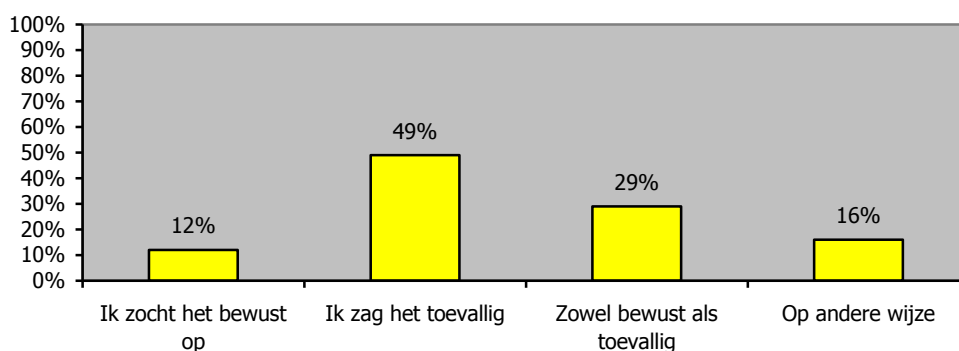
Een indicator voor de beoordeling van een kunstwerk als een uiting van een amateur was de vraag of men de beeldend kunstenaar persoonlijk kende (immers, dan is de veronderstelling gerechtvaardigd dat de respondent in kwestie goed kan inschatten of het een amateur of een professional betrof); 42% (26+16%) blijkt de beeldend kunstenaar (in sommige gevallen) persoonlijk te kennen.

Grafiek 3.10: Kende u de beeldend kunstenaar persoonlijk?

Bijna de helft van degenen die in 2012 beeldende kunst van amateurs hadden gezien, zag deze kunst alleen toevallig.

Grafiek 3.11: Hoe kwam u in aanraking met de beeldende kunst?

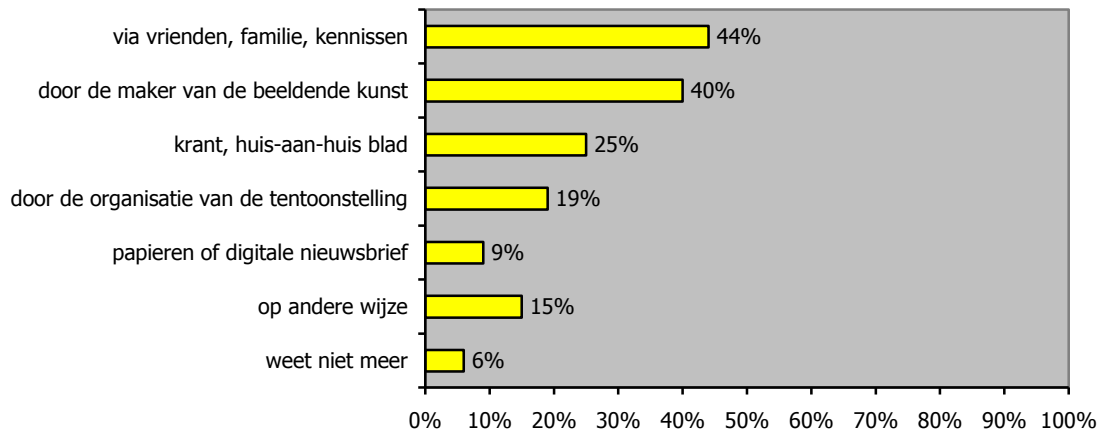
Bij 'anders' wordt o.a. genoemd:

- Bij vrienden/ kennissen thuis
- De kunstenaar liet het me zien
- Het hangt bij ons thuis
- Ik was op bezoek
- Ik werk/ woon in het gebouw waar de kunstwerken hangen

enzovoorts.

Degenen die de beeldende kunst bewust opzochten waren over de aanwezigheid geïnformeerd met name door vrienden, familie of kennissen of door de maker zelf.

Grafiek 3.12: Hoe was u geïnformeerd over de aanwezigheid van beeldende kunst?

Bij 'anders' staat o.a.:

- Buurman
- Door school
- Blogs
- Ik krijg bericht op DeviantArt
- Ik organiseer exposities
- Zag het op Internet/ facebook.

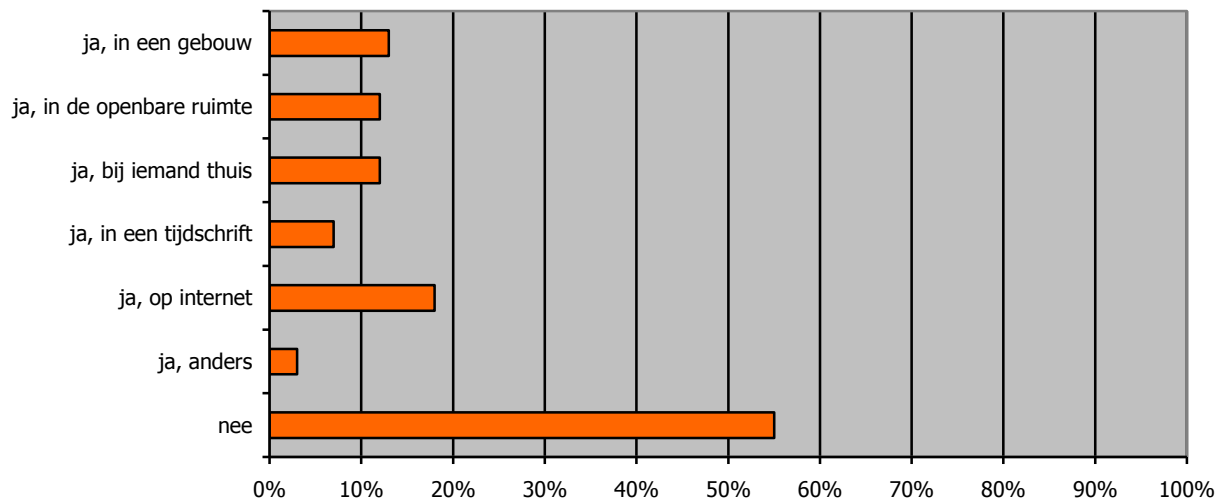
4. Het bereik van foto's van amateurfotografen

In hoofdstuk 4 wordt het bereik van foto's van amateurkunstenaars beschreven. Eerst wordt weer de vraag beantwoord hoe vaak men de foto's zag (par. 4.1). Daarna wordt gekeken naar de waarschijnlijkheid dat het inderdaad amateurkunst betrof (par. 4.2).

4.a Hoe vaak zag men foto's?

Van de respondenten heeft 45% dit jaar (dus in de periode januari tot mei 2012) foto's van amateurs gezien. Zij zagen dat vooral op internet (18%) en voorts in een gebouw (13%), bij iemand thuis (12%), in de openbare ruimte (12%) of in een tijdschrift (7%).

Grafiek 4.1: Heeft u dit jaar foto's van amateurs gezien?

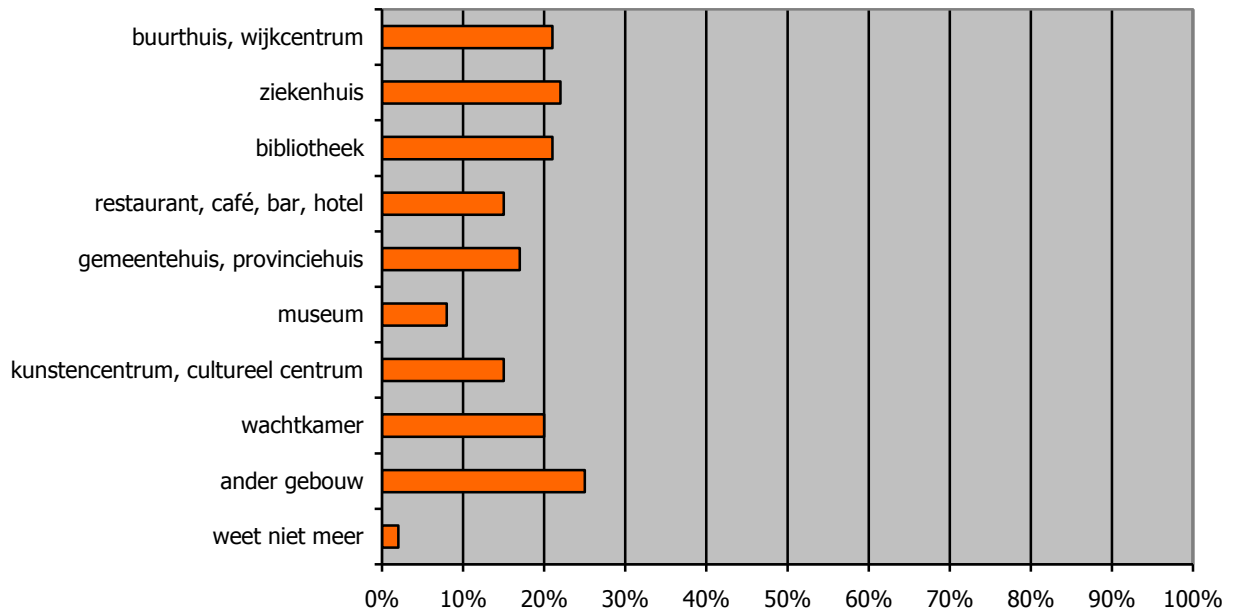

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- In de kerk
- Op Facebook
- Natuureducatiecentrum
- Op een braderie
- Bij de kapper
- Instagram blog
- Op school

Het gebouw waar men de foto's zag, was vaak een ziekenhuis (22% van het totaal aantal respondenten dat foto's in een gebouw had gezien), een buurthuis of wijkcentrum (21%), bibliotheek (21%), een wachtkamer (20%) of een gemeentehuis of provinciehuis (17%) (grafiek 4.2).

Grafiek 4.2: Weet u nog wat voor gebouw?

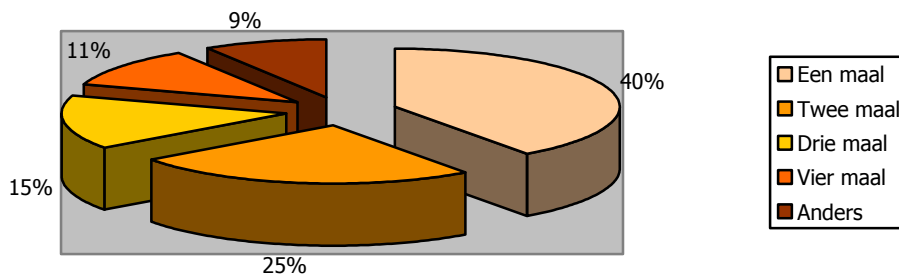

Als andere gebouwen worden m.n. genoemd:

- Bedrijfspan
- Kantoor/ kantoorgebouw
- Bezoekerscentrum Landschap Overijssel
- Het gebouw waar ik werk
- In gebouw Strijp S, Eindhoven
- Sportschool/ sportcentrum
- Universiteit/ universiteitsgebouw.

Van de mensen die het afgelopen jaar foto's van amateurs in een gebouw hebben gezien, heeft zo'n tweederde (65%) 1 of 2 maal foto's in een gebouw gezien, 35% drie maal of vaker.

Grafiek 4.3: Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurs in een gebouw gezien?

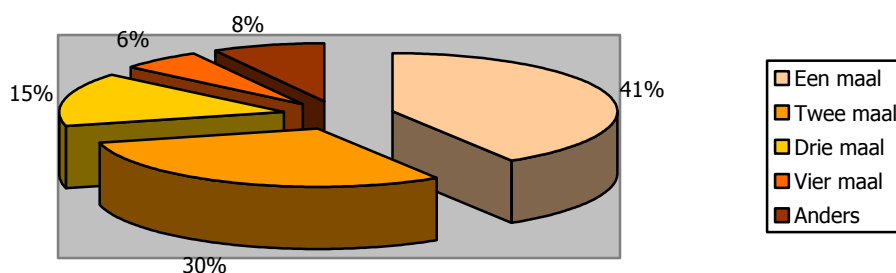

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- meer dan 4 maal
- 8 keer minstens
- 10x
- voortdurend
- iedere dag
- elke 14 dagen loop ik door de gangen van ons ziekenhuis.

Van de mensen die het afgelopen jaar foto's van amateurs in de openbare ruimte hebben gezien, heeft bijna driekwart (41+30=71%) 1 of 2 maal foto's van amateurs in de openbare ruimte gezien, 29% drie maal of vaker.

Grafiek 4.4: Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurs in de openbare ruimte gezien?

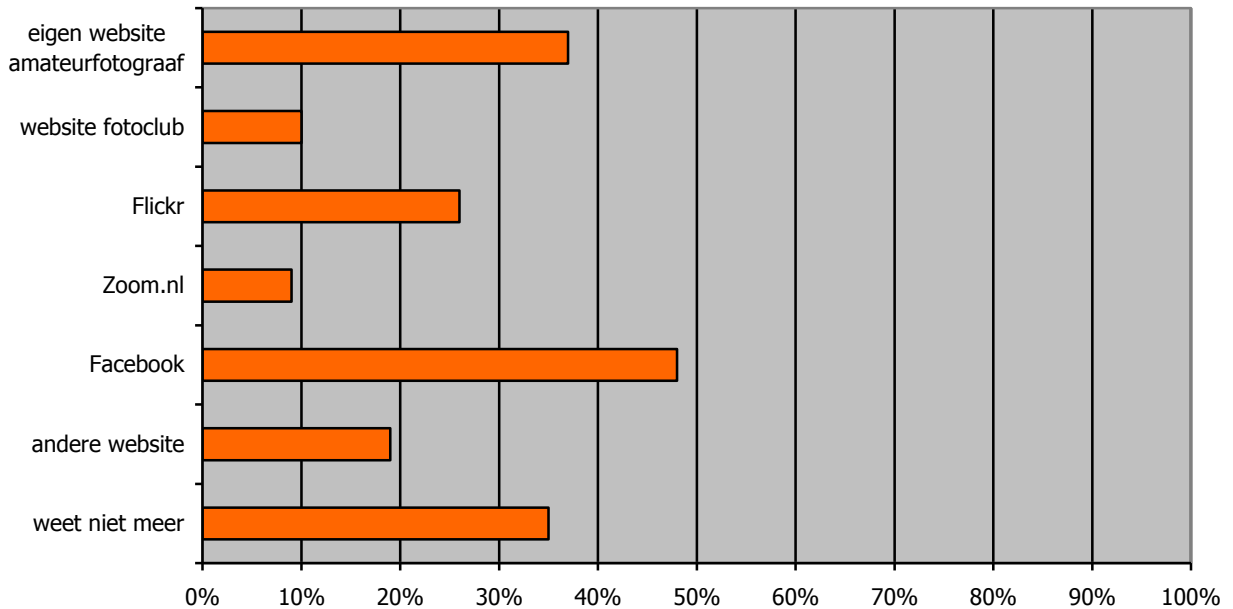

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- 2 maal per week
- 10 x (schatting)
- elke week bij ons buurtwinkelcentrum
- wanneer ik werk.

Van de websites waar men foto's van amateurfotografen heeft gezien, wordt naast Facebook (48%) de eigen website van de amateurfotograaf het meest genoemd (37%). Andere belangrijke websites zijn Flickr (26%), de website van de fotoclub (10%) en Zoom.nl (9%).

Grafiek 4.5: Weet u nog welke website?

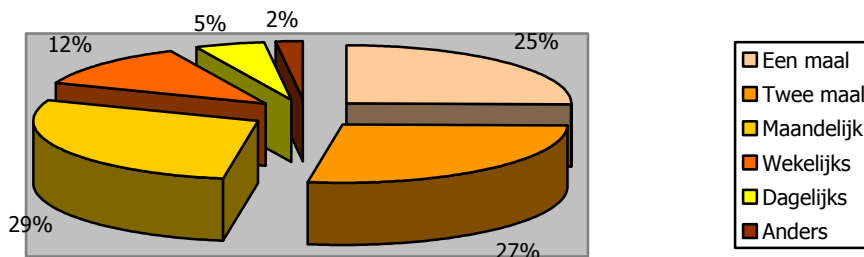

Andere websites zijn bijvoorbeeld:

- 50 Plus, 50.nl, 50 site
- Deviantart.com
- Instagram
- Pinterest
- Op bloggen
- Website gemeente.

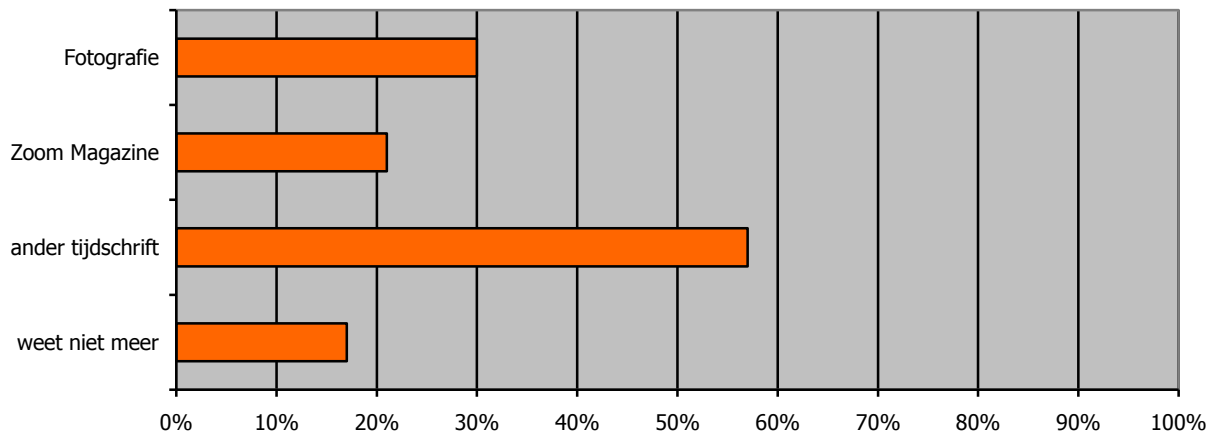
Bijna de helft (29+12+5=46%) heeft maandelijks, wekelijks of zelfs dagelijks foto's van amateurfotografen op internet gezien.

Grafiek 4.6: Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurs op internet gezien?

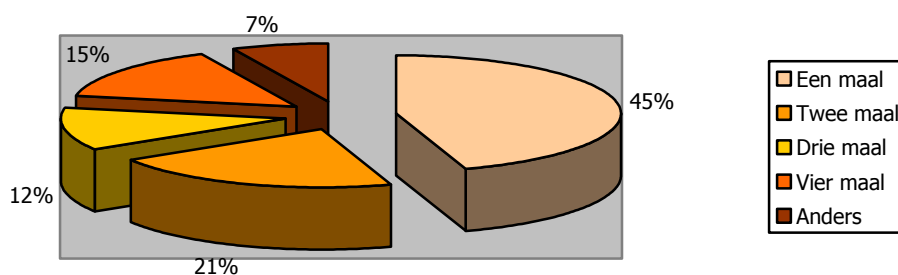
De mensen die foto's van amateurfotografen in een tijdschrift hebben gezien, noemen naast de bladen Fotografie en Zoom Magazine vele andere tijdschriften, zoals Digifoto Magazine, krant, Op Weg, Vogel en natuur, Plus Magazine, National Geographic en Reizen.

Grafiek 4.7: Weet u nog welk tijdschrift?

Tweederde ($45+21=66\%$) van hen heeft dit jaar 1 of 2 maal foto's van amateurfotografen in een tijdschrift gezien.

Grafiek 4.8: Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurs in een tijdschrift gezien?

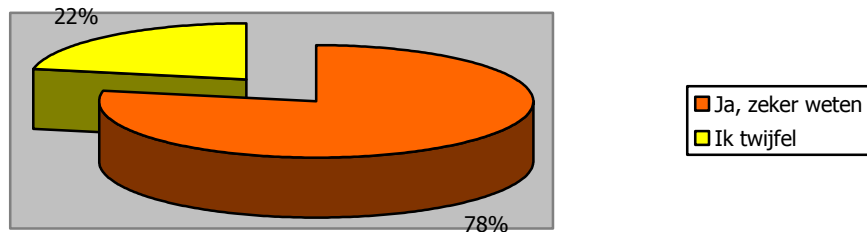
Bij 'anders' staat:

- 5 keer
- In elk nummer wel
- Vaker dan 4 keer
- Meerdere malen
- Veel.

4.b Waren het inderdaad foto's van amateurfotografen?

Ook bij fotografie werd aan de respondent gevraagd of men zeker wist dat het om amateurkunst ging. Ruim driekwart (78%) zegt zeker te weten dat het foto's van amateurfotografen waren, en niet van professionele fotografen; minder dan een kwart (22%) twijfelt (grafiek 4.9).

Grafiek 4.9: Weet u zeker dat het foto's van amateurfotografen waren?

Uit de toelichting blijkt, dat degenen die zeker weten dat het foto's van amateurfotografen betreft ook daarvoor goede argumenten aandragen:

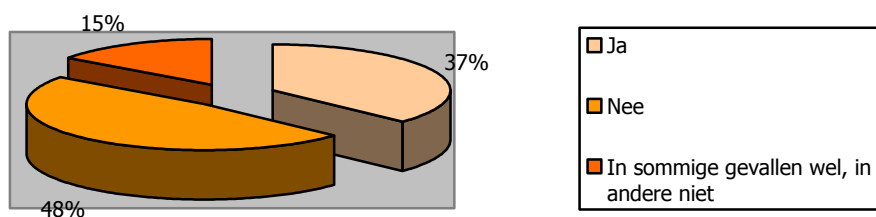
- Men kende de fotograaf persoonlijk ('het waren foto's van mijn vriend', 'het was een kennis van mij', 'het ging om mijn broer', 'dorpsgenoot' e.d.)
- Men leidde het af uit de toelichtende informatie ('het staat aangegeven bij de foto's aan de ingang', 'dat stond erbij', 'was van student fotoacademie').
- Men leidde het af uit de context (bijv. 'een wedstrijd om wie kan de mooiste foto maken van de stad, de gemeente is de organisator van deze wedstrijd', 'hing in het buurthuis', 'in het desbetreffende gebouw wordt alleen maar geëxposeerd door amateurs' e.d.).

Ik weet zeker dat de foto's van een amateur waren. De maker werkt als freelance lichtontwerper bij een dansgroep. Fotografie is een hobby van hem.

vrouw, 32 jaar

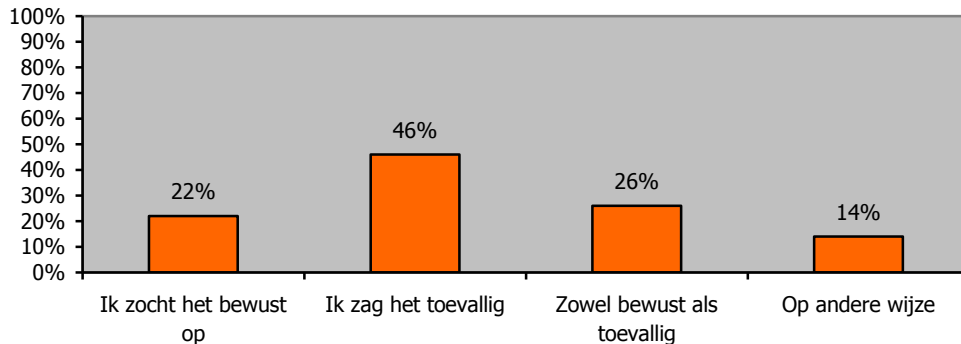
Een andere indicator voor de beoordeling van een kunstwerk als een uiting van een amateur was ook hier de vraag of men de fotograaf persoonlijk kende. Ruim de helft (37+15=52%) blijkt de fotograaf (in sommige gevallen) persoonlijk te kennen (en kan dus waarschijnlijk goed beoordelen of het inderdaad een amateur betrof).

Grafiek 4.10: Kende u de fotograaf persoonlijk?

De meesten die in 2012 foto's van amateurs hadden gezien, zagen deze foto's alleen toevallig (grafiek 4.11).

Grafiek 4.11: Hoe kwam u in aanraking met de foto's?

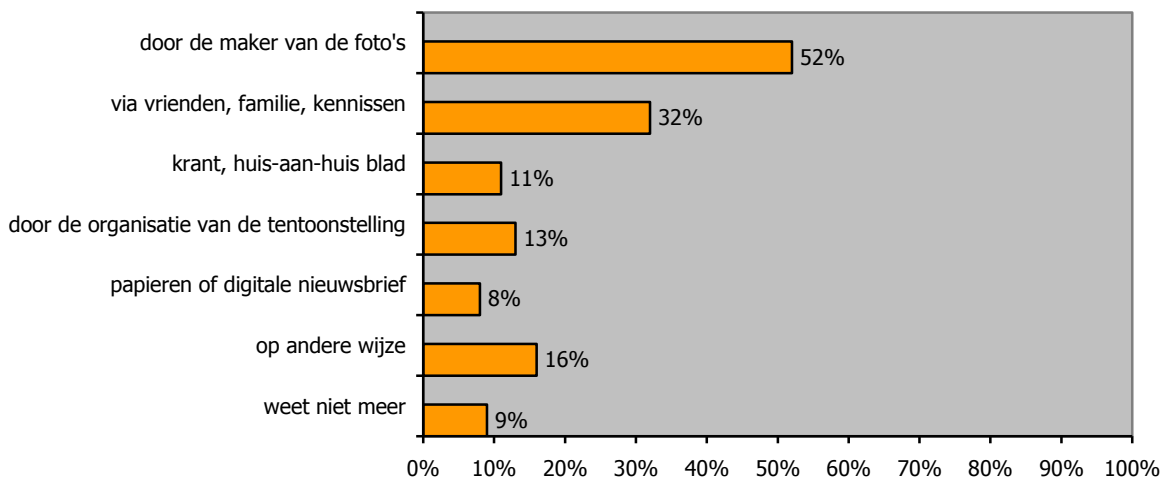

Bij 'op andere wijze' worden vooral toevallige oorzaken genoemd:

- Door een bezoek aan de huisarts
- Ging er met een ander doel heen
- Heb ook een activiteit in het wijkcentrum
- Ik werk daar

Degenen die de foto's bewust opzochten, waren met name door de fotograaf zelf over de aanwezigheid geïnformeerd.

Grafiek 4.12: Hoe was u geïnformeerd over de aanwezigheid van de foto's?

Bij 'anders' staat o.a.:

- Ik zoek het zelf op
- Eigen waarneming
- School
- Op deviantart krijg ik bericht
- Social media.

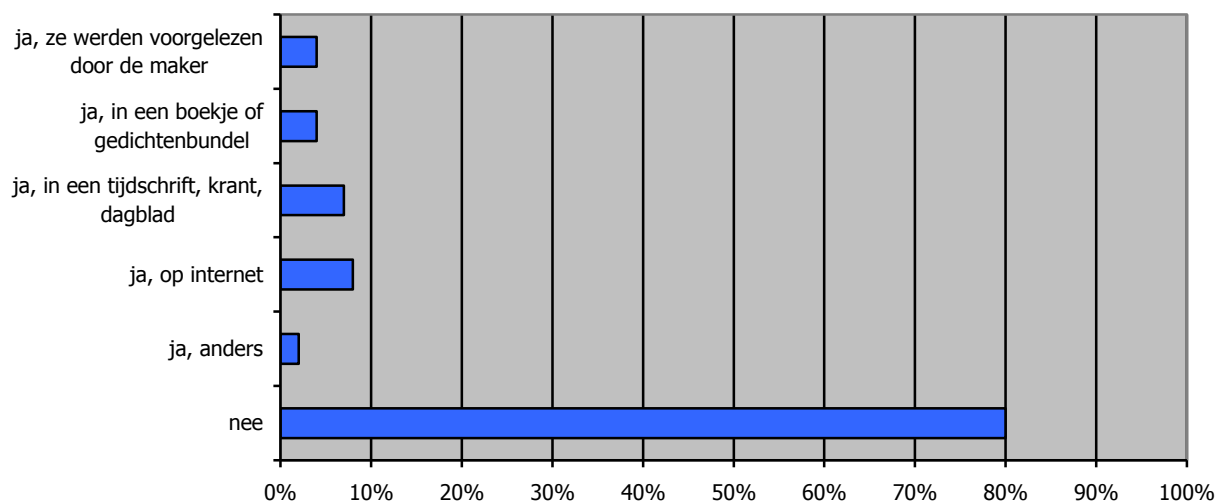
5. Het bereik van poëzie en proza van amateurschrijvers

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op het bereik van poëzie en proza van amateurschrijvers en -dichters. Eerst wordt weer de vraag beantwoord hoe vaak men de gedichten, verhalen e.d. las (of hoorde) (par. 5.1). Daarna wordt gekeken naar de waarschijnlijkheid dat het inderdaad amateurkunst betrof (par. 5.2).

5.a Hoe vaak las of hoorde men poëzie en proza van amateurs?

Van de respondenten heeft 20% dit jaar (dus in de periode januari tot mei 2012) verhalen en/ of gedichten van amateurschrijvers gelezen. Zij zagen dat vooral op internet (8%) of in een tijdschrift, dagblad of krant (7%).

Grafiek 5.1: Heeft u dit jaar poëzie of proza van amateurs gezien?

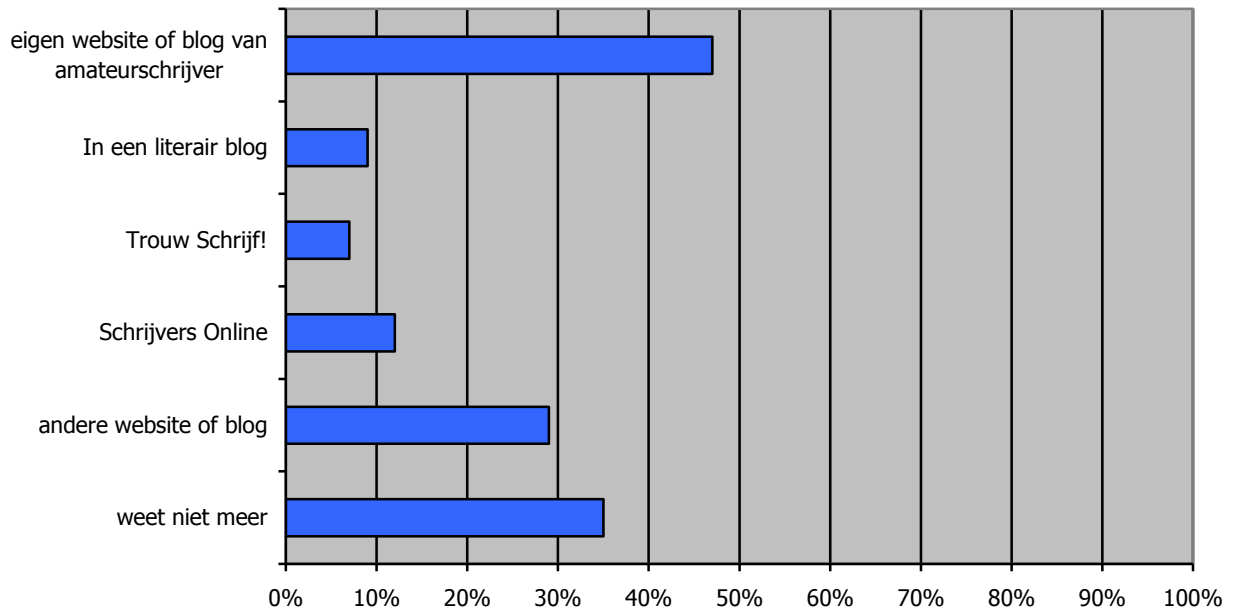

Bij 'anders' worden o.a. genoemd:

- Het 4 mei gedicht Dodenherdenking
- Gedichten 4-5 mei
- Het zelfgemaakte gedicht van de 4 mei herdenking
- Op de radio
- Op een begrafenis
- Op een kalender
- Op TV
- Werden voorgelezen op de radio
- Op Bevrijdingsdag
- Tijdens rouwplechtigheid.

Van de websites waar men gedichten en/ of verhalen van amateurschrijvers heeft gelezen, wordt vooral de website of blog van de amateurschrijver zelf genoemd; 47% van alle respondenten die verhalen en/ of gedichten hebben gelezen op internet, noemen dit. Andere websites zijn Schrijvers Online (12%), Trouw Schrijf! (7%) en een literair blog als Contrabas (9%).

Grafiek 5.2: Weet u nog welke website of welk blog?

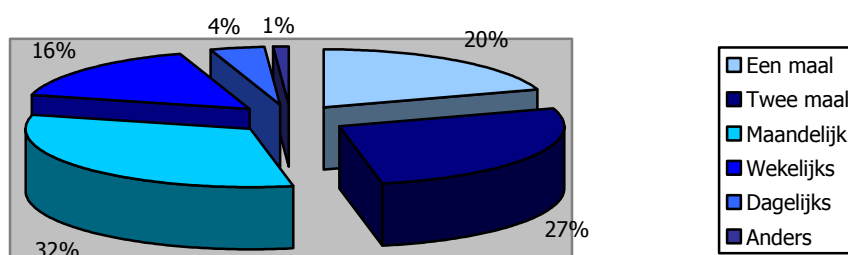

Andere websites zijn o.a.:

- Facebook
- Gedichtenbundel.nl
- Project Jouw volksverhaal, jijenoverijssel
- Blogspot
- Wattpad.com
- Verzamelsite van gedichten

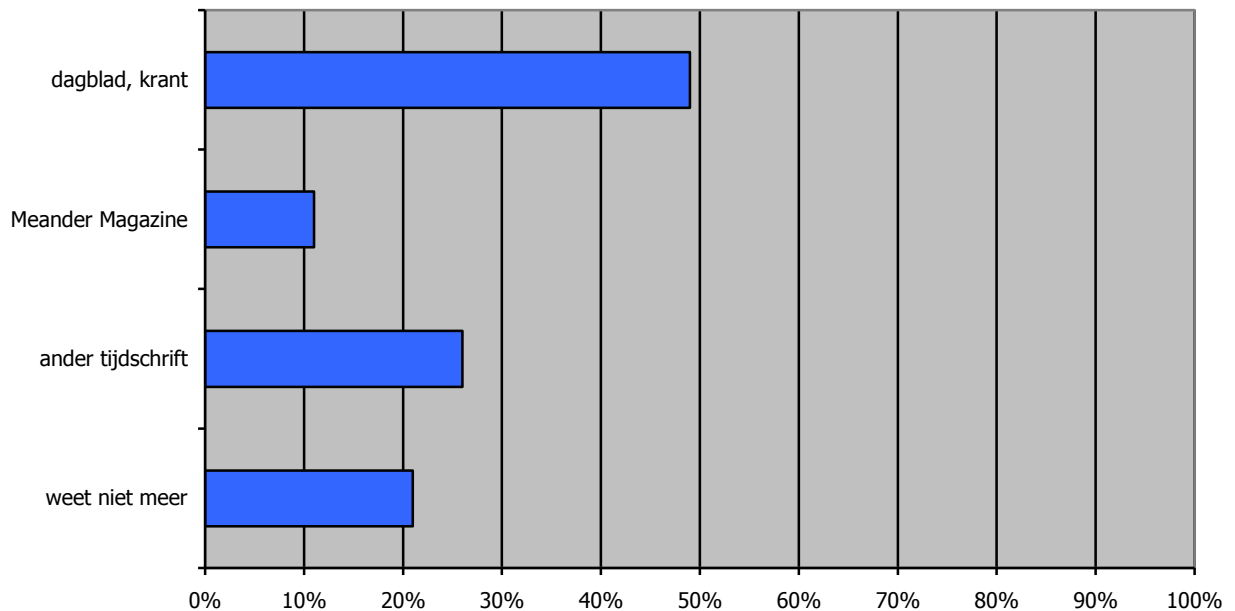
Ruim de helft (32+16+4= 52%) heeft maandelijks, wekelijks of zelfs dagelijks verhalen en/ of gedichten van amateurs op internet gelezen.

Grafiek 5.3: Hoe vaak heeft u in 2012 verhalen en/ of gedichten van amateurs op internet gelezen?

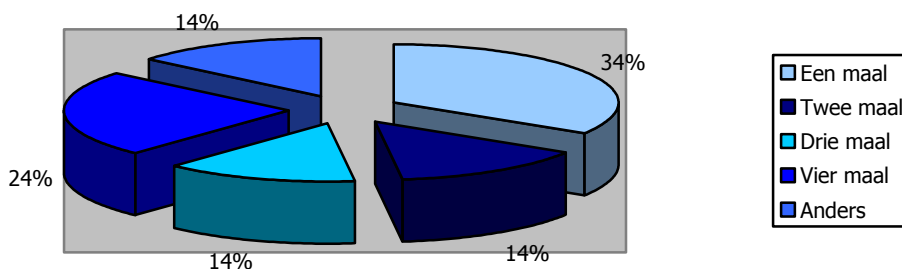
De mensen die verhalen en/ of gedichten van amateurschrijvers in een tijdschrift of krant hebben gelezen, noemen vooral de krant; andere bladen die worden genoemd zijn Meander Magazine, tijdschrift Schrijven, blad ANBO, Libelle, Margriet en Flair en het blad van de kerk.

Grafiek 5.4: Weet u nog welk tijdschrift?

Bijna de helft (34+14= 48%) heeft dit jaar 1 of 2 maal verhalen en/ of gedichten gelezen van amateurschrijvers in een tijdschrift, krant of dagblad.

Grafiek 5.5: Hoe vaak heeft u in 2012 verhalen en/ of gedichten van amateurschrijvers in tijdschrift, krant of dagblad gelezen?

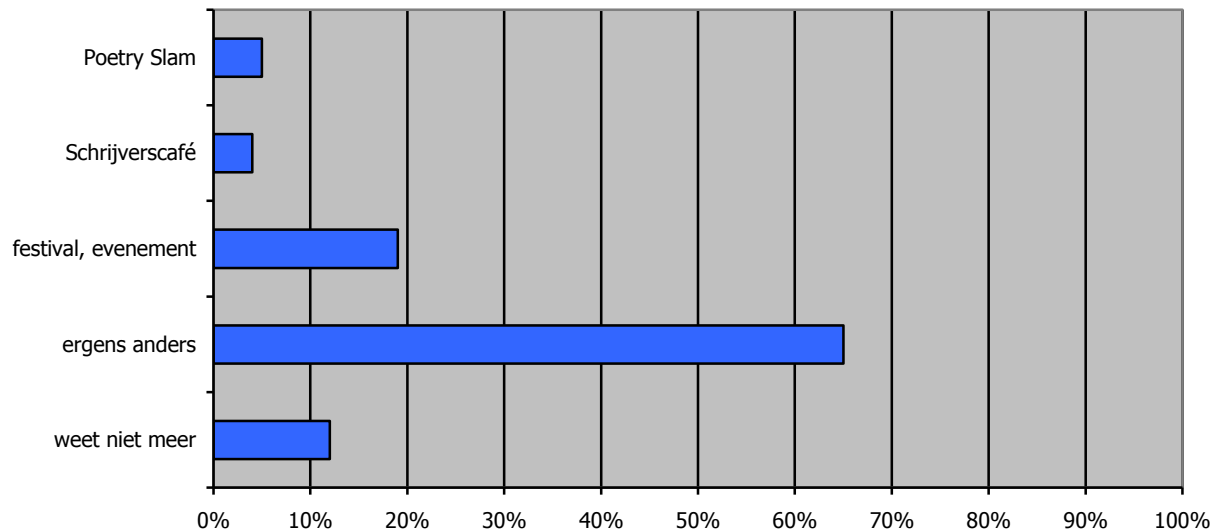

Bij 'anders' staat:

- Elke week
- Iedere maandag Heel vaak
- wekelijks, dus dit jaar 18 keer
- Als het in de krant staat, dan lees ik het meestal.

De mensen die in 2012 gedichten van amateurs hebben gehoord, noemen allerlei evenementen en manifestaties, met name (in de categorie 'anders') de 4 mei herdenking en voorts voordrachten tijdens begrafenissen en in bibliotheek, wijkcentrum of op de radio.

Grafiek 5.6: Weet u nog waar dat was?

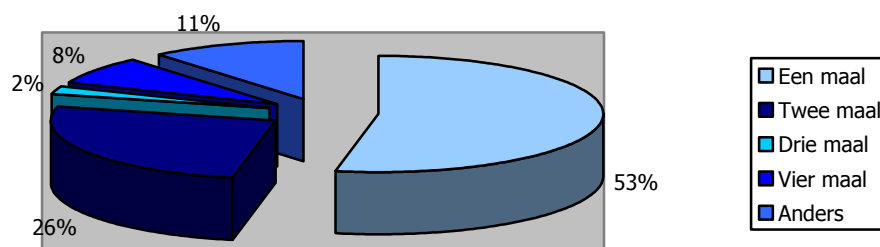
Stimulerende relatie tussen publiek en schrijvers

De verhouding tussen (amateur)schrijvers en hun publiek verandert onder invloed van digitalisering. Initiatieven zoals tenpages.com bieden auteurs de gelegenheid om enkele pagina's van hun werk te publiceren. Lezers die het werk waarderen, kunnen voor 5 euro een 'aandeel' kopen. Wie binnen vier maanden 2.000 aandelen weet te verkopen, is verzekerd van een professionele uitgave van zijn/haar boek. Crowdfunding dus. In twee jaar tijd verschenen door tussenkomst van tenpages.com al zo'n 60 boeken.

Poetryslam is een heel andere route waarlangs (amateur)schrijvers en publiek elkaar ontmoeten. Deze 'stand up' vorm van poëzie zet de dichter in de rol van performer en het publiek in die van beoordelaar. Het amateurcircuit profiteert van deze ontwikkelingen.

Ruim de helft (53%) heeft 1 maal dit jaar gedichten van amateurs gehoord.

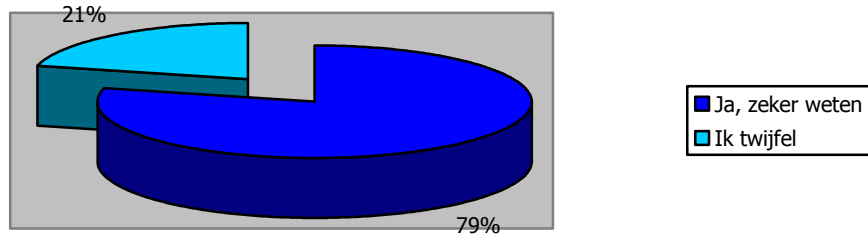
Grafiek 5.7: Hoe vaak heeft u in 2012 gedichten van amateurs gehoord?

5.b Was het inderdaad poëzie of proza van amateurschrijvers?

Ruim driekwart (79%) zegt zeker te weten dat het verhalen of gedichten van amateurs waren, en niet van professionele schrijvers; 21% twijfelt (grafiek 5.8).

Grafiek 5.8: Weet u zeker dat het verhalen, gedichten van amateurs waren?

Argumenten van degenen die zeker weten dat het verhalen of gedichten van amateurs waren:

- Het ging om jongeren (o.a. tijdens Dodenherdenking)
- Men kende de persoon ('een kennis', 'de persoon zit bij mij op koor' enz.)
- Men leidt het af uit het medium ('stond in de wijkkrant', 'in het kerkblad' enz.)
- Er stond vermeld dat het verhalen of gedichten van amateurs waren.

Het betrof het 5-mei-gedicht. Voorgelezen door de maker, meisje van jaar of 15. En dat zijn altijd zelfgemaakte gedichten door scholieren.

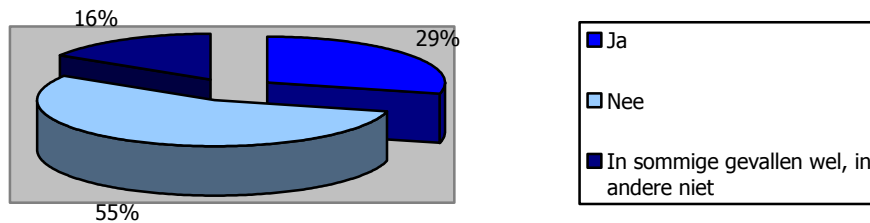
vrouw, 23 jaar

Het valt op, dat in tegenstelling tot beeldende kunst en fotografie sommige respondenten bij poëzie en proza wel een kwaliteitsoordeel durven te geven ter argumentatie dat het om werk van amateurs ging:

- Het waren moederdaggedichten van kinderen
- Matig van kwaliteit
- Niet door redacteur bekeken, kleine grammaticale foutjes
- Lullige verhaaltjes
- Zie je aan de stijl
- Het kwam zo over
- Te simpel, bleek uit hoe het werd gepresenteerd
- Omdat het op een forum was en er schrijffouten in zitten.

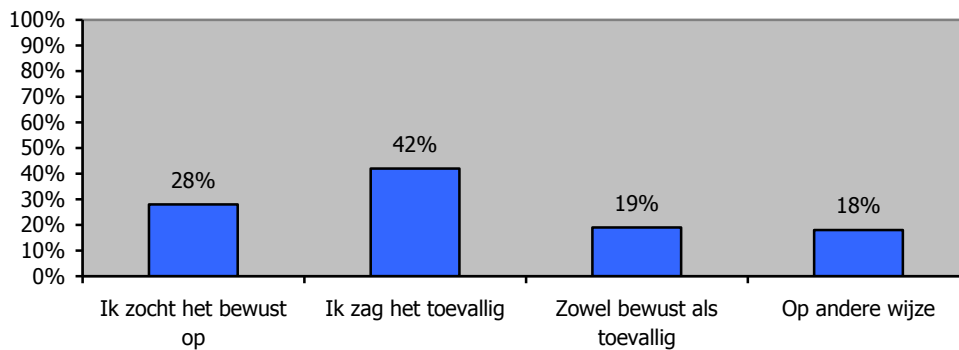
45% blijkt de schrijver (in sommige gevallen) persoonlijk te kennen.

Grafiek 5.9: Kende u de schrijver persoonlijk?

Bijna de helft (42%) kwam toevallig in aanraking met de verhalen of gedichten (grafiek 5.10).

Grafiek 5.10: Hoe kwam u in aanraking met de verhalen of gedichten?

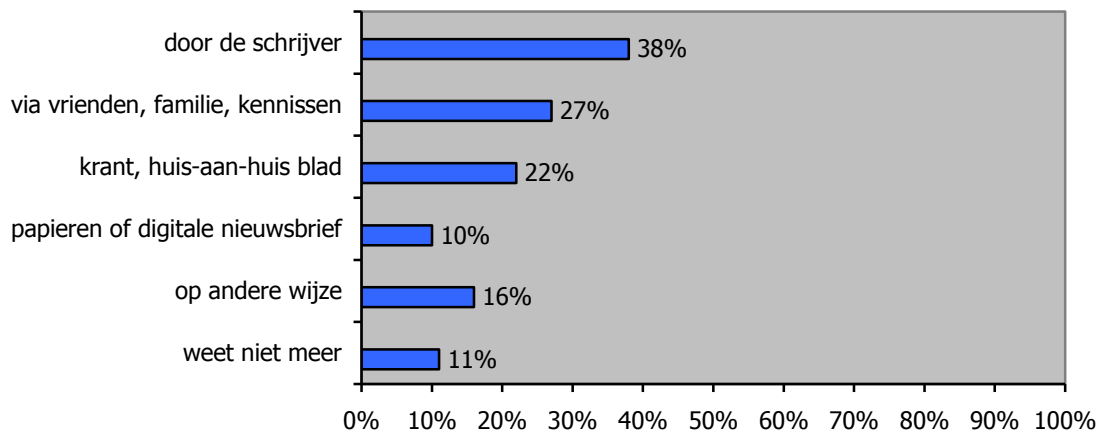

Op andere wijze is bijvoorbeeld:

- 4 mei, 8 uur; dodenherdenking
- begrafenis
- ik heb ze gekregen
- ik leidde de plechtigheid
- ik kreeg het cadeau.

Degenen die de verhalen en/ of gedichten bewust opzochten, waren over het bestaan geïnformeerd door met name de schrijver zelf.

Grafiek 5.11: Hoe was u geïnformeerd over de aanwezigheid van de verhalen/ gedichten?

Op andere wijze is o.a.:

- Via Google
- Wekelijks in de Libelle
- Interne site van ziekenhuis
- Gezocht op internet en toevallig gehoord op radio.

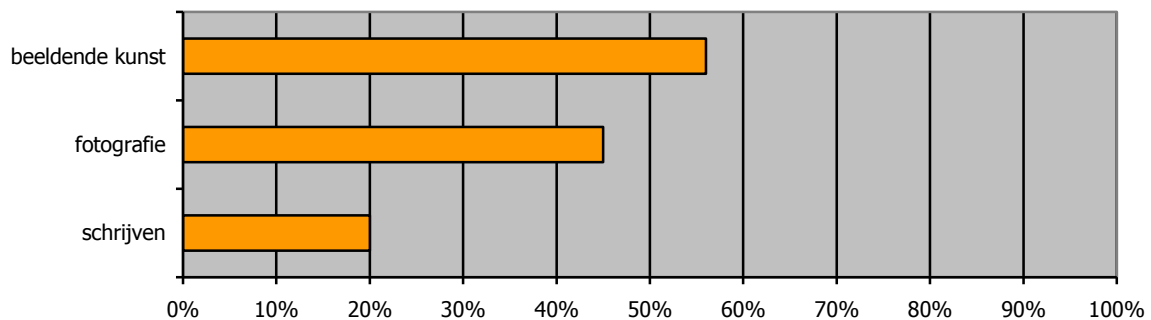
6. Een nadere analyse van de uitkomsten

In dit laatste hoofdstuk worden de uitkomsten van het onderzoek nader geanalyseerd. Eerst zetten we de algemene uitkomsten nog eens op een rijtje (6.1). Dan bespreken we verschillen tussen mannen en vrouwen (par. 6.2). Vervolgens kijken we naar eventuele verschillen tussen jongeren en ouderen, met name bij het publieksbereik via digitale media (par. 6.3). Daarna gaan we in op de verschillen tussen mensen die zelf amateurkunstenaar zijn en degenen die dat niet zijn (par. 6.4). Tot slot gaan we in op het verschil van zien van kunst en het bewust waarnemen (en onthouden) van kunst (6.5).

6.1 Algemene conclusies

Kijken we naar het totaalbeeld van de ruim 2.000 respondenten, dan blijkt 67% van de respondenten in de periode januari tot mei 2012 uitingen van amateurkunst te hebben gezien in de disciplines beeldende kunst, fotografie en/ of schrijven; 56% zag beeldende kunst van amateurs, 45% zag (ook) foto's van amateurs en 20% las of hoorde (ook) verhalen en gedichten van amateurs.

Grafiek 6.1: Totaaloverzicht publieksbereik beeldende kunst, foto's en poëzie/ proza

Beeldend werk en fotografie trekken dus flink meer publiek dan verhalen en gedichten. Deels laat zich dat verklaren door het feit dat er meer amateurkunstenaars actief zijn in de beeldende disciplines, inclusief de fotografie. Het Factsheet Amateurkunst 2012 van Kunstfactor geeft aan dat 21% van de Nederlandse bevolking op dit gebied actief is, tegen 13% in de sfeer van creatief schrijven.

Kunst of geen kunst?

Het wekt verbazing dat minder mensen fotografie zien dan beeldende kunst. Fotografie is immers alomtegenwoordig. Mensen delen voortdurend foto's op Facebook en Twitter, via WhatsApp of Touch. Desondanks geeft slechts 45% van de mensen aan dat zij werk van amateurfotografen hebben gezien in de eerste maanden van 2012.

Waarschijnlijk spelen hier twee dingen een rol. Allereerst wordt fotografie van oudsher door het algemene publiek minder vaak als kunst gezien. Veel mensen gaan er van uit dat fotografie louter registreert wat er is. Ten tweede vinden mensen die fotografie wel als kunst discipline erkennen het toch moeilijk om onderscheid te maken tussen een *kunstuiting* en een *gewone* foto. Wellicht is het zo dat mensen foto's minder vaak als kunst zien nu het medium fotografie zo volstrekt gewoon geworden is.

Voor het publieksbereik van beeldende kunst van amateurs zijn (openbare) gebouwen zoals wachtkamers, ziekenhuizen, bibliotheken en wijkcentra en de openbare ruimte heel belangrijk. Voor het publieksbereik van fotografie en schrijven is internet het belangrijkste. Locaties waar professionele kunstenaars hun werk doorgaans tonen, zoals musea, worden als het gaat om werk van amateurs niet of nauwelijks genoemd. De circuits van amateurs en professionals zijn wat dat betreft kennelijk vrij strikt gescheiden.

Zowel bij de beeldende kunst als bij fotografie en schrijven zegt ruim driekwart van de respondenten zeker te weten dat het om amateurkunst ging. Zij voeren daarvoor over het algemeen steekhoudende argumenten aan: zij kenden de maker persoonlijk of wisten wie het was, zij hadden begeleidende informatie bij het kunstwerk gelezen of leidden het af uit de plaats (of website) waar de kunst werd geëxposeerd of gepubliceerd. Zo'n 20% van de respondenten geeft eerlijk aan te twijfelen of het inderdaad werk van amateurkunstenaars betrof. Bij poëzie en proza durven sommige respondenten - in tegenstelling tot beeldende kunst en fotografie - ook een kwaliteitsoordeel te geven ter argumentatie dat het om werk van amateurs ging.

6.2 Jongeren zien meer amateurkunst via internet

Kijken we naar verschillen in leeftijd bij het publieksbereik van amateurkunst, dan wordt het vermoeden bevestigd dat jongeren veel eerder amateurkunstuitingen op internet zien dan ouderen.

Tabel 6.2 Percentage respondenten dat in periode januari – mei uitingen van amateurkunstenaar(s) op internet heeft gezien, uitgesplitst naar leeftijdsgroep

	beeldende kunst	fotografie	schrijven
18 – 24 jaar	28%	29%	17%
25 – 34 jaar	20%	23%	11%
35 – 44 jaar	12%	18%	8%
45 – 54 jaar	15%	15%	7%
55 – 64 jaar	12%	15%	7%
65+	10%	13%	4%

6.3 Amateurkunstenaars zien meer dan anderen

Mensen die geen kunstzinnige hobby's hebben, zien minder vaak beeldende kunst van amateurs, foto's van amateurfotografen en gedichten of verhalen van amateurschrijvers (tabel 6.3). Zo zegt 55% van de mensen die geen creatieve hobby hebben dat zij in 2012 geen beeldende kunst van amateurs hebben gezien, tegen 28% van de mensen die wel een creatieve hobby hebben.

Tabel 6.3 Percentage respondenten dat in periode januari – mei uitingen van amateurkunstenaar(s) heeft gezien, uitgesplitst naar respondenten die geen kunstzinnige hobby hebben en respondenten die wel kunstzinnige hobby's hebben

	beeldende kunst	fotografie	schrijven
Wel kunstzinnige hobby	72%	60%	29%
Geen kunstzinnige hobby	45%	35%	13%

Dit verband geldt nog sterker als mensen zelf beeldende kunst maken, verhalen en gedichten schrijven of fotografie als hobby hebben. Van de mensen die zelf beeldende kunst maken heeft 85% het afgelopen jaar beeldende kunst van andere amateurkunstenaars gezien. Van de mensen die fotografie als hobby hebben heeft 66% foto's van andere amateurfotografen gezien. Van de mensen die schrijven als hobby hebben, heeft 58% verhalen of gedichten van andere amateurschrijvers gelezen of gehoord (tabel 6.4).

Tabel 6.4 Percentage respondenten dat in periode januari – mei uitingen van amateurkunstenaar(s) heeft gezien, uitgesplitst naar respondenten die de betreffende kunstdiscipline zelf als amateurkunstenaar beoefenen

	beeldende kunst	fotografie	schrijven
Beoefent zelf als amateurkunstenaar deze kunstdiscipline	85%	66%	58%
Beoefent zelf deze kunstdiscipline niet	53%	40%	17%

Uit paragraaf 6.5 zal blijken, dat dit niet alleen komt doordat amateurkunstenaars werk van andere amateurkunstenaars bewust opzoeken.

6.4 Mannen zien soms andere dingen dan vrouwen

Bij beeldende kunst en vooral bij poëzie en proza zien vrouwen iets vaker uitingen van amateurkunst dan mannen. Bij fotografie is dat omgekeerd; mannen zien gemiddeld iets vaker foto's van amateurfotografen dan vrouwen (grafiek 6.5).

Tabel 6.5 Percentage respondenten dat in periode januari – mei uitingen van amateurkunstenaar(s) heeft gezien, vrouwen en mannen uitgesplitst

	beeldende kunst	fotografie	schrijven
Vrouwen	58%	44%	24%
Mannen	54%	46%	15%

Vrouwen beoefenen echter zelf vaker schrijven en beeldende kunst dan mannen, terwijl mannen vaker dan vrouwen fotografie als hobby hebben (tabel 6.6).

Tabel 6.6 Percentage respondenten dat aangeeft kunstdiscipline als amateurkunstenaar te beoefenen, uitgesplitst naar mannen en vrouwen

	beeldende kunst	fotografie	schrijven
Vrouwen	75%	41%	56%
Mannen	25%	59%	44%

De verschillen bij tabel 6.5 worden bij beeldende kunst en fotografie volledig verklaard door het feit dat vrouwen vaker zelf beeldende kunst beoefenen, terwijl mannen vaker fotografie als hobby hebben (uit paragraaf 6.3 werd reeds duidelijk dat mensen die zelf de betreffende kunstdiscipline als amateur beoefenen veel meer uitingen van amateurkunstenaars zien in respectievelijk beeldende kunst, fotografie en schrijven).

Bij schrijven blijft er een klein verschil tussen mannen en vrouwen. Van de respondenten die zelf schrijven als kunstdiscipline beoefenen heeft 62% van de vrouwen in de periode januari – mei 2012 verhalen of gedichten van andere amateurs gelezen of gehoord tegen 54% van de mannen.

6.5 Je ziet meer dan je denkt

Het is de vraag of er een verschil is tussen het zien van (amateur)kunstuitingen en het bewust waarnemen daarvan. De uitkomsten van dit onderzoek bevestigen dit vermoeden. Zo blijken mensen die zelf beeldende kunst maken veel vaker (bijna twee maal zoveel) beeldende kunst van amateurs te hebben waargenomen in de openbare ruimte dan mensen die zelf geen beeldende kunst maken. Het is onwaarschijnlijk dat mensen die zelf beeldende kunst maken zich twee maal zo vaak in de openbare ruimte bevinden dan mensen die geen beeldende kunst maken. Dus de verklaring moet liggen in het bewust waarnemen (en onthouden) van de kunst, waar anderen er aan voorbij gaan.

Tabel 6.7: Beeldende kunst in de openbare ruimte gezien?

	percentage
Mensen die zelf beeldende kunst maken	45%
Mensen die zelf geen beeldende kunst maken	25%

Mensen die zelf beeldende kunst maken zien ook vaker beeldende kunst in wachtkamers, terwijl het niet waarschijnlijk is dat amateur beeldend kunstenaars zo veel vaker of langer in wachtkamers verblijven (hoewel zij wel gemiddeld iets ouder zijn dan de gemiddelde Nederlander).

Tabel 6.8: Beeldende kunst in de wachtkamer gezien?

	percentage
Mensen die zelf beeldende kunst maken	31%
Mensen die zelf geen beeldende kunst maken	18%

Een vergelijkbaar beeld zien we bij fotografie. Mensen die zelf foto's of films als hobby maken, blijken meer dan twee maal zo vaak foto's in de openbare ruimte te hebben gezien als mensen die zelf geen foto's of films als hobby maken.

Tabel 6.9: Foto's van amateurs in de openbare ruimte gezien?

	percentage
Mensen die zelf foto's of films maken	22%
Mensen die zelf geen foto's of films als hobby maken	10%

Mensen die zelf foto's of films als hobby maken, zien ook (iets) vaker foto's van amateurs in een wachtkamer hangen.

Tabel 6.10: Foto's van amateurs in de wachtkamer gezien?

	percentage
Mensen die zelf foto's of films maken	24%
Mensen die zelf geen foto's of films als hobby maken	18%

De uitkomsten van dit onderzoek geven dus een indicatie dat veel mensen meer kunst zien dan ze bewust waarnemen (en onthouden).

7. Enkele kanttekeningen bij de uitkomsten

Het onderzoek toont aan dat het publieksbereik van beeldende kunst, foto's en verhalen en gedichten van amateurs zeer groot is. De genoemde percentages mogen echter slechts als *indicatief* worden beschouwd voor het bereik van amateurkunst in de disciplines beeldende kunst, fotografie of schrijven. Dit heeft de volgende redenen.

Het begrip amateurkunst

Het is, ook voor deskundigen, lastig om een duidelijke grens te trekken tussen amateurkunst en professionele kunstbeoefening. Gaat het om de kwaliteit van het kunstwerk (en wat zijn dan de criteria?) of om de mate waarin de maker van kunstproductie kan leven? Zelfs als de grens duidelijk te trekken zou zijn, blijft het voor de doorsnee burger moeilijk om op grond van het aanschouwen van een schilderij of foto of het lezen van een gedicht te beslissen of het al dan niet werk van een amateur betreft. In het onderzoek is getracht door enkele gerichte vragen inzicht te krijgen in de kans dat de kunst inderdaad van amateurs was. Zo werd aan de respondenten gevraagd hoe zeker zij ervan waren dat het amateurkunst betrof. Zowel bij de beeldende kunst als bij fotografie en schrijven gaf ruim driekwart van de respondenten aan, dat men dat zeker wist. Tegelijkertijd geeft dus zo'n 20% van de respondenten eerlijk aan, dat zij twijfelen of het inderdaad werk van amateurkunstenaars betrof.

Het blijft daarbij ook de vraag wanneer een verhaal, een gedicht of foto door burgers als (amateur)kunstuiting wordt gezien en niet als gewoon reisverhaal, een gedichtje voor Moederdag of een vakantiekiekje. In het onderzoek is getracht in de vraagstelling en de toelichting op de vragen zo goed mogelijk te omschrijven wat onder een amateurkunstuiting moet worden verstaan. Toch blijft ook deze afbakening arbitrair. Het is zeker niet uit te sluiten dat mensen in de praktijk veel striktere grenzen hanteren bij de vraag of iets (amateur)kunst is dan beleidsmakers of deskundigen.

De periode

Het onderzoek vond plaats in mei 2012. De respondenten werd gevraagd of zij *dit jaar* uitingen van amateurkunst hadden gezien of gehoord. Dat betekent dat het om een periode van 4,5 maand ging, namelijk van januari tot medio mei 2012. In overleg met Kunstfactor werd bewust voor een dergelijke periode van enkele maanden gekozen. Voor fysiek bezoek aan gebouwen e.d. was wellicht een periode van twaalf maanden meer geëigend geweest, terwijl voor digitaal bezoek juist een kortere periode gewenst was geweest (het is namelijk lastig voor een respondent om zich nog na maanden te herinneren dat men bepaalde websites heeft bezocht). De 4,5 maand was derhalve het resultaat van het zoeken naar een balans tussen het meten van fysiek bezoek en digitaal bezoek.

Het is moeilijk om de uitkomsten van publieksbereik over 4,5 maand te vertalen naar een heel jaar. Het publieksbereik (en met name het fysieke bereik in openbare ruimte of in gebouwen) zal over een heel jaar gemeten groter zijn dan in 4,5 maanden, maar we kunnen de vraag niet beantwoorden *hoeveel groter* het publieksbereik over een periode 12 maanden is.

Het panel

Voor het onderzoek hebben we gebruik gemaakt van het grootste Internetpanel van Nederland. Dit panel bestaat uit meer dan 50.000 Nederlanders. Aan een representatieve steekproef van 3.487 van deze panelleden in de leeftijd van 18 jaar en ouder werd verzocht de vragenlijst in te vullen. Uiteindelijk vulden 2.010 respondenten de vragenlijst volledig in. Op grond van een aantal objectieve criteria kunnen we concluderen dat deze groep van 2.010 respondenten waarschijnlijk een goede representatie geven van de Nederlandse bevolking. Zo blijken er bijna evenveel vrouwen als mannen aan het onderzoek te hebben deelgenomen (1.022 vs. 988) en zijn de respondenten ook min of meer evenredig verdeeld over de diverse leeftijdscategorieën, postcodegebieden en inkomensgroepen. Ook blijkt het aantal mensen dat speciaal geïnteresseerd is in (amateur)kunst eerder onder- dan oververtegenwoordigd in de respondentengroep. Zo geeft 42% van de respondenten aan meer dan 50 minuten per week te besteden aan een vorm van amateurkunstbeoefening, terwijl dit volgens de Factsheet Amateurkunst in Nederland (2011) 48% van de totale Nederlandse bevolking is².

Desondanks is het mogelijk dat er (kleine) verschillen zijn tussen het publieksbereik van amateurkunst bij de panelleden enerzijds en het publieksbereik van amateurkunst bij de Nederlandse bevolking als geheel anderzijds.

Het waarnemen van amateurkunst

Er blijkt uit het onderzoek bovendien een verschil tussen het zien van (amateur)kunstuitingen en het bewust waarnemen (en onthouden) daarvan. In hoofdstuk 6 lieten we zien, dat mensen die zelf beeldende kunst maken veel vaker (bijna twee maal zoveel) beeldende kunst van amateurs hebben gezien in de openbare ruimte dan mensen die zelf geen beeldende kunst maken. De verklaring moet liggen in het bewust waarnemen van de kunst, waar anderen er aan voorbij gaan. Een vergelijkbaar beeld zien we bij fotografie. Mensen die zelf foto's of films als hobby maken, blijken meer dan twee maal zo vaak foto's in de openbare ruimte te hebben gezien als mensen die zelf geen foto's of films als hobby maken. De uitkomsten van dit onderzoek geven dus een indicatie dat veel mensen meer kunst zien dan ze bewust waarnemen (en onthouden).

Het bovenstaande impliceert dat de uitkomsten slechts als *indicatief* mogen worden beschouwd voor het bereik van amateurkunst in de disciplines beeldende kunst, fotografie of schrijven. De genoemde percentages mogen niet als absolute zekerheden worden gehanteerd. Wel blijkt uit het onderzoek onomstotelijk dat met beeldende kunst, foto's en verhalen/ gedichten van amateurs jaarlijks miljoenen Nederlanders worden bereikt.

² Dit verschil wordt deels verklaard doordat in de Factsheet ook jongeren van 6- 18 jaar worden meegeteld. Zij beoefenen relatief vaak als amateur een of meer kunstdisciplines.

VRAGENLIJST ONDERZOEK KUNSTFACTOR

Wij zijn geïnteresseerd in de vraag hoe vaak u de afgelopen tijd amateurkunst heeft gezien. In het bijzonder gaat het ons om beeldende kunst, foto's en verhalen of gedichten van mensen, die dat in *hun vrije tijd* (dus niet als beroep, maar als hobby) hebben gemaakt. Per kunstvorm (foto's, beeldende kunst, schrijven) krijgt u steeds een aantal vragen voorgelegd.

De eerste vragen hebben betrekking op *beeldende kunst* van amateurs, dus beeldende kunst van mensen die dat als hobby in hun vrije tijd hebben gemaakt. Onder beeldende kunst vallen niet alleen beeldhouwen, tekenen en schilderen, maar ook textiel (weven, kantklossen, spinnen, verven, quilten, borduren), en andere kunstvormen als keramiek, papierknippen, emailleren, porselein schilderen, pergamano, origami, boekbinden en installaties of ruimtelijke objecten.

1. Heeft u dit jaar (dus 2012) beeldende kunst van amateurs in een gebouw, in de openbare ruimte, op Internet of in een tijdschrift gezien?

- Ja, in een gebouw
- Ja, in de openbare ruimte
- Ja, bij iemand thuis
- Ja, in een tijdschrift
- Ja, op internet
- Ja, anders nl. (door naar vraag 2)
- Nee, ik heb in 2012 geen beeldende kunst van amateurs gezien (door naar vraag 4)

Bij ja: 1b. Weet u zeker dat het beeldende kunst van amateurs was (en niet van professionele beeldend kunstenaars)?

- Ja, zeker weten
- Ik twijfel
- Anders, nl.

Bij ja: 1c. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u denkt dat het een amateur (of amateurs) betrof?

.....

Bij ik twijfel: 1d. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u twijfelt of het een amateur (of amateurs) betrof?

Bij gebouw. 1e. U heeft aangegeven dat u dit jaar beeldende kunst van amateurs in een gebouw heeft gezien. Weet u nog wat voor gebouw? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Buurthuis, wijkcentrum
- Ziekenhuis
- Bibliotheek
- Restaurant, café, hotel, bar
- Gemeentehuis, provinciehuis
- Museum
- Kunstencentrum, cultureel centrum
- Wachtkamer
- Een ander gebouw, nl....
- Weet niet meer

Bij gebouw. 1f. Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in een gebouw gezien?

- 0 1x
- 0 2x
- 0 3x
- 0 4x
- 0 anders, nl.

Bij openbare ruimte. **1g. Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in de openbare ruimte gezien?**

1x 2x 3x 4x anders, nl.

Bij Internet. **1h. U heeft aangegeven dat u dit jaar beeldende kunst van amateurs op internet heeft gezien. Weet u nog op welke website(s) u de foto's heeft gezien? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)**

- Kunstzinnig.nl
- Seesle.com
- Stichnetch.nl
- Etsy.com
- Denationalekunstbank.nl
- Newmasterartists.com
- Eigen website van amateurkunstenaar
- Website van een amateurvereniging
- Anders, nl.
- Weet niet meer

Bij Internet. **1i. Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs op internet gezien?**

1x 2x maandelijks wekelijks dagelijks anders, nl.

Bij tijdschrift. **1j. U heeft aangegeven dat u dit jaar beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift heeft gezien. Weet u nog welk tijdschrift? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)**

- Atelier Magazine
- Quilt&zo
- Textiel Plus
- Tijdschrift van amateurkunstvereniging
- Ander tijdschrift, nl.
- Weet niet meer

Bij tijdschrift. **1k. Hoe vaak heeft u in 2012 beeldende kunst van amateurs in een tijdschrift gezien?**

1x 2x 3x 4x anders, nl.

2. Kende u de beeldend kunstenaar persoonlijk?

- Ja
- Nee
- In sommige gevallen wel, in andere gevallen niet
- Anders, nl.

3. Hoe kwam u in aanraking met de beeldende kunst? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Ik zag het toevallig (op internet, in het gebouw, op straat, in een tijdschrift)
- Ik zocht het bewust op
- Zowel bewust als toevallig
- Anders, nl.....

Bij 'ik zocht het bewust op': **3a. Hoe was u geïnformeerd over de aanwezigheid van de beeldende kunst?** (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Via vrienden, familie, kennissen
- Door de maker van de beeldende kunst
- Door de organisatie van de tentoonstelling
- Krant, huis-aan-huis blad
- Papieren of digitale nieuwsbrief
- Anders, nl.....
- Weet niet meer

De volgende vragen hebben betrekking op *foto's* van amateurfotografen, dat wil zeggen mensen die van fotografie hun hobby hebben gemaakt. Het gaat ons dus niet om foto's van vakanties, uitjes of vrienden, maar wel om foto's die kunstzinnig zijn bedoeld en die bijvoorbeeld ergens in een wachtkamer, buurthuis, ziekenhuis of een andere locatie worden geëxposeerd. Ook worden veel kunstzinnige foto's van amateurfotografen op internet getoond of zijn ze in tijdschriften te vinden.

4. Heeft u dit jaar (dus 2012) foto's van amateurfotografen in een gebouw, in de openbare ruimte, op internet of in een tijdschrift gezien? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Ja, in een gebouw
- Ja, in de openbare ruimte
- Ja, bij iemand thuis
- Ja, in een tijdschrift
- Ja, op internet
- Ja, anders nl. (door naar vraag 5)
- Nee, ik heb in 2012 geen foto's van amateurfotografen gezien (door naar vraag 7)

Bij ja: 4b. Weet u zeker dat het foto's van amateurfotografen waren (en niet van professionele fotografen)?

- Ja, zeker weten
- Ik twijfel
- Anders, nl.

Bij ja: **4c. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u denkt dat het een amateurfotograaf (of amateurfotografen) betrof?**

.....

Bij ik twijfel: **4d. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u twijfelt of het een amateurfotograaf (of amateurfotografen) betrof?**

.....

Bij gebouw. **4e. U heeft aangegeven dat u dit jaar foto's van amateurfotografen in een gebouw heeft gezien. Weet u nog wat voor gebouw?** (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Buurthuis, wijkcentrum
- Ziekenhuis
- Bibliotheek
- Restaurant, café, hotel, bar
- Gemeentehuis, provinciehuis
- Museum
- Kunstencentrum, cultureel centrum
- Wachtkamer
- Anders, nl....
- Weet niet meer

Bij gebouw: **4f. Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurfotografen in een gebouw gezien?**

1x 2x 3x 4x anders, nl.

Bij openbare ruimte: **4g. Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurfotografen in de openbare ruimte gezien?**

0x 1x 2x 3x 4x anders, nl.

Bij Internet. **4h. U heeft aangegeven dat u dit jaar foto's van amateurfotografen op internet heeft gezien. Weet u nog op welke website(s) u de foto's heeft gezien? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)**

- Flickr
- Zoom.nl
- Website van een fotoclub
- Eigen website van amateurfotograaf
- Facebook
- Anders, nl.
- Weet niet meer

Bij Internet **4i. Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurfotografen op internet gezien?**

1x 2x maandelijks wekelijks dagelijks anders, nl.

Bij tijdschrift. **4j. U heeft aangegeven dat u dit jaar foto's van amateurfotografen in een tijdschrift heeft gezien. Weet u nog welk tijdschrift? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)**

- Fotografie
- Zoom Magazine
- Ander tijdschrift, nl.

Bij tijdschrift. **4k. Hoe vaak heeft u in 2012 foto's van amateurfotografen in een tijdschrift gezien?**

1x 2x 3x 4x anders, nl.

5. Kende u de fotograaf of een van de fotografen persoonlijk?

- Ja
- Nee
- In sommige gevallen wel, in andere gevallen niet
- Anders, nl.

6. Hoe kwam u in aanraking met de foto's? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Ik zag ze toevallig (op internet, in het gebouw, in het tijdschrift)
- Ik zocht het bewust op
- Zowel bewust als toevallig
- Anders, nl.....

Bij 'ik zocht het bewust op': **6a. Hoe was u geïnformeerd over de aanwezigheid van de foto's?** (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Door de organisatie van de tentoonstelling
- Door de maker van de foto's
- Via vrienden, familie, kennissen
- Krant, huis-aan-huis blad
- Papieren of digitale nieuwsbrief
- Anders, nl.....
- Weet niet meer

De volgende vragen hebben betrekking op het lezen (of beluisteren) van *verhalen en gedichten* van amateurs, dus van mensen die als hobby in hun vrije tijd schrijven. De verhalen of gedichten worden soms gepubliceerd in een (in eigen beheer uitgegeven) boekje, gedichtenbundel of tijdschrift, maar veel vaker nog op internet, bijvoorbeeld in (literaire) blogs of op websites met verhalen en/ of gedichten van amateurschrijvers. Ook kunnen gedichten worden voorgedragen op poëziefestivals e.d. Het gaat ons dus niet om gewone reisverslagen of blogs of Sinterklaasgedichtjes van mensen die verder van schrijven geen hobby hebben gemaakt.

7. Heeft u dit jaar (dus 2012) verhalen en/ of gedichten gelezen van amateurschrijvers?

- Ja, in een boekje, gedichtenbundel
- Ja, in een tijdschrift, dagblad, krant
- Ja, op internet
- Ja, ze werden voorgelezen door de maker
- Ja, anders nl. (door naar vraag 8)
- Nee, ik heb in 2012 geen verhalen of gedichten van amateurs gelezen of gehoord (door naar vraag 10)

Bij ja: 7b. Weet u zeker dat het verhalen, gedichten van amateurs waren (en niet van professionele schrijvers)?

- Ja, zeker weten
- Ik twijfel
- Anders, nl.

Bij ja: **7c. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u denkt dat het een amateur (of amateurs) betrof?**

.....

Bij ik twijfel: **7d. Kunt u in trefwoorden aangeven waarom u twijfelt of het een amateur (of amateurs) betrof?**

...

Bij Internet. **7e. U heeft aangegeven dat u dit jaar op internet verhalen en/ of gedichten hebt gelezen van amateurschrijvers. Weet u nog op welke website(s) of in welke blogs dat was?** (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Schrijven Online
- Trouw Schrijf!
- In een literair blog (bijv. Contrabas)
- Eigen website of blog van amateurschrijver
- Anders, nl.
- Weet niet meer

Bij Internet. **7f. Hoe vaak heeft u in 2012 verhalen en/of gedichten van amateurs op internet gelezen?**

- 1x
- 2x
- maandelijks
- wekelijks
- dagelijks
- anders, nl.

Bij tijdschrift, dagblad, krant. 7g. U heeft aangegeven dat u dit jaar in een tijdschrift, dagblad of krant verhalen en/ of gedichten hebt gelezen van amateurschrijvers. Weet u nog welk tijdschrift? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Dagblad, krant
- Meandermagazine
- Ander tijdschrift, nl.
- Weet niet meer

Bij tijdschrift, dagblad, krant. 7h. Hoe vaak heeft u in 2012 in een tijdschrift, dagblad of krant verhalen en/ of gedichten gelezen van amateurschrijvers?

- 1x
- 2x
- 3x
- 4x
- anders, nl.

Bij voorgelezen. 7i. U heeft aangegeven dat u dit jaar gedichten hebt gehoord van amateurschrijvers. Weet u nog waar dat was? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Poetry Slam
- Schrijverscafé
- Festival, evenement
- Anders, nl.
- Weet niet meer

Bij voorgelezen. 7j. Hoe vaak heeft u in 2012 gedichten van amateurs gehoord?

- 1x
- 2x
- 3x
- 4x
- anders, nl.

8. Kende u de schrijver persoonlijk?

- Ja
- Nee
- In sommige gevallen wel, in andere gevallen niet
- Anders, nl.

9. Hoe kwam u in aanraking met de verhalen/ gedichten? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Ik zag het toevallig (op Internet, in een tijdschrift of boekje, tijdens een bijeenkomst)
- Ik zocht het bewust op
- Zowel bewust als toevallig
- Anders, nl.....

Bij 'ik zocht het bewust op': 9a. Hoe was u geïnformeerd over het bestaan van de verhalen/ gedichten? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- Door de schrijver
- Via vrienden, familie, kennissen
- Krant, huis-aan-huis blad
- Papieren of digitale nieuwsbrief
- Anders, nl.....
- Weet niet meer

10. Besteedt u zelf meer dan gemiddeld 50 minuten per week aan de volgende hobby's? (u kunt meerdere antwoorden aanklikken)

- 0 muziek maken (muziekinstrument bespelen, zingen)
- 0 toneelspelen (theater en performance)
- 0 dansen (ballet, moderne dans e.d.)
- 0 beeldende kunst maken (schilderen, tekenen, beeldhouwen, sieraden maken e.d.)
- 0 foto's, films en/of animaties maken
- 0 schrijven (gedichten, romans, verhalen e.d.)
- 0 anders, namelijk

Einde vragenlijst